

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:
 Egy évre 3 frt — kr.
 Hat hóra 2 frt 50 kr.
 Három hóra 1 frt 25 kr.
 Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.
Egyes számok 12 kr-ával kaphatók
 a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK:

Négyhasábos petit-sor egyszeri közlésért 7 kr.
 kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. fizetendő.
 Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.
A nyilttérben:
 minden négyhasábos garmond sor díja 15 kr.
 Velünk összekötöttségben levő hirdető-íradák, elő-
 fizetünk, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj-
 kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.
FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer,
 —→→→ vasárnap reggel. ←←←

A hirdetőseket, előfizetőseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba:
 (Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.
A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

Adakozások a lévai főgymnáziumra.

Legújabb adakoztak: Csongrádi János gr.-keszű kántortartó és Szenessy János gr.-keszű bíró gyűjtőívén: Szenessy János bíró 50 kr., Torda Fülöp 50 kr., Csongrády János 1 frt, Stevko István, Szenesi Fülöp, Pjatro József, Ertler Armin, Mácsai János, Mácsai András, Stevko Lőrincz hácsik, Szenesi János mi., Stevko András, Halabuk István, Hrasko Pál ör., Szenesi József ör. és Mácsai János 20—20 kr., Szlusni András 6 kr., Szenesi András 10 kr., Mácsai Péter 50 kr., Szenesi András 10 kr., Szenesi Lukács 30 kr., Szenesi János 30 kr., Mácsai Pál 10 kr., Mácsai Márton 19 kr., Abelovszki János 4 kr., Horvát István 50 kr., Szenesi György mi. 10 kr., Hraskó Fülöp 5 kr., Szenesi István 10 kr., Szenesi György 30 kr., Hrasko Pál ifj. 10 kr., Pásztjer Lőrincz 10 kr., Szenesi József ker. 4 kr., Mácsai Máttyás 10 kr., Hrasko Mihály 50 kr.
 Összesen: 8 frt 18 kr.
 Eddig kimutatott összeg: 32,052 frt 66 kr.
 Legújabb összeg: 32,060 frt 84 kr.

A postatakarékpénztárak.

Hogy a takarékoság mindnyájunkra ráfér, az kétségtelen dolog.
 Bizonyos nemzeti sajtáságaink közé tartozik, hogy nagyon s mód felett szeretünk költekezni, az urat játszhatni a legkedvesebb foglalkozásaink egyikét képezi; az úrhatnáság általános nálunk, a kivételek a ritkaságok sorába tartoznak s rendszerint gúnytárgyául szolgálnak.
 Mind azt tehát, a mi a takarékoságra szoktat bennünket, a mi alkalmat nyújt arra, sőt provokál bennünket annak gyakorlására, jól felfogott érdekeink szempontjából csak hállával fogadhatjuk s örvendhetünk, hogy a biztosabb jövőnek útjára a legkönnyebb módon s szerrel léphetünk, ha mindjárt talán az alszéggyenünk s hűségünket sérteni látszik is.

TÁRCZA.
Az első hó.

Lehull némán, zajtalanul, nem üti be fejét senkinek, pedig messziről esik s még se koppan csak akkorát is, mint egy picinyke jég-darab: és mégis mekkora zajt üt minden házban, kebelben! A mint lehull az első hó, száz meg száz új gondolat s megannyi új tett éled fel az embereknél.
 Mint az elfáradt képzelet végpontja, oly kicsinyek ezek az égből hulló apróságok. Azt hinné az ember, apróra nyírt s megfagyott pehelyké. Pedig dehogy azok. Fiókesillagok, mert onnét repülnek alá, hol az emberi szív oly sok vágy teljesültét keresi, a csillagokban. Sok ágazatú körsugárak mind megannyi visszautasító választ képeznek azon vágyainkra, melyek a csillagok honában nem nyertek audientiát. A tél bizonyára onnét van hát, mert ilyenkor bának el remény-aktáinkkal az égből, kisöprük őket a menny kapuján, s aztán aláhullanak miniatűr fehér stempik alakjában, hogy tudomást vegyünk sorsukról.
 Szerencse, hogy az ember nem egészen a csüggedés fia. Bukott reményét újra felemeli s újból elindítja vágyait. Ezért van talán, hogy az első hó látása olyan általános mozgalmat teremt nagynál és kicsinynél, egyik így, a másik amugy eszmél az első hó láttára.
 Az apró nép mohón falja a hulló pehely-czukrot, s bár nem édes, de neki mégis élvezet. Ha pedig a szaporodó hóréteg-

E szempontból a magyar királyi közlekedési kormányunknak azon intézkedéseit, melyekkel a jövő 1886. év kezdetével a postatakarékpénztár intézményét a magyar korona területén meghonosítani célozza, örömmel üdvözölhetjük.
 „A magyar korona területén“ ugymond a miniszteri rendelet m. kir. postatakarékpénztár“ czég alatt a közmunka és közl. ügyi m. kir. miniszternek alárendelt, állami kezelés és jótállás alatt álló takarékpénztár állítatik fel, melynek székhelye Budapest.
 „Az 1885. IX. t. cz. 4. §-a szerint a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalai gyanánt, mindazon kir. postahivatalok működnek, melyeket a közmunka és közlekedésügyi miniszter e feladattal megbíz.“
 Ezen megbízott hivatalok közé tartozik — mint a lapunk utján már közzé volt téve — a lévai kir. postahivatal is.
 Czélja a m. kir. postatakarékpénztárnak közvetítő hivatala utján betétösszegeket elfogadni s azokat a felek javára gyümölcsözőleg kezelni, a takarékoságnak ilymódoni előmozdítása által egyszersmint a jólét előmozdítására hatni.
 Ezen feladatát a postatakarékpénztár meg is oldhatja és pedig sokkal könnyebben, mint a többi e nemű intézetek, mert míg ezek az adó által érzékenyen terheltetnek, a magy. kir. postatakarékpénztár jövedelme az 1885. IX. t. cz. értelmében adómentes.
 Hanem épen ezen adómentesség az, mely kiváló figyelmet érdemel és a szemlélnél feltűnést kelthet arra nézve, hogy miként fognak boldogulhatni a magán takarékpénztárak a postatakarékpénztár adómentessége ellenében?!
 Valjon nem fog-e ez bénítólag, vagy pláne kártékonyan hatni a magántakarékpénztárak üzletére? S nem fognak-e ezek lassankint a cselekvés-

ből gömböt szoríthat öklével, no hisz akkor mégis célozza vele a Misi hátát, meg a Gyuriek Pistájának a fejét. Ez persze sirni kezd, de mit tehet ő róla, mikor hóval dobálni olyan ritka élvezet. Hát még ha embert mintázhat a hóból, nagyot, nagyobb, mint ő maga . . . az még csak a valami! Meg aztán ha az iringára gondol, akkor lesz csak ő igazán nagy úr, nem jár gyalog, akárhogy megbánja is a csizmatalp, meg — a háta ott-hon . . . Aligha üdvözlí valaki az első hót szívesebbé, mint a gyerek. Talán még a lábbeli ipar képviselője sem. Pedig ennek is kedves beköszöntője ám a havas-szezon. Ilyenkor sutba kerül a papucs még a szolganépség lábáról is, cipő, vagy eszima kell helyette a csikorgó hóban s az olvadó hóvizben — még pedig új.
 Így van aztán az ember minden más egyébbel, különösen az öltözékekkel, az első hó azonnal forgalmat lendít a ruhafélékben. Ez hozza meg a lakodalmi új öltönyt, az új subát, új szűrt, „velesz-szoknyát“ és „ördögör-reklit“ — az alsóbb és középső osztálynál. De kijut a ruhaujtásból a nagyobb házaknak is, még pedig nagy számlára, mert hát ők is csak emberek, szeretik a meleget s még jobban a csinosat, szépet és drágát . . .
 Mindezekre gondolni, mindezeket beszerezni mulhatlanul muszáj, mert hiszen itt a farsang, hol a házaselet köteleke egybeforr s itt a bálók, hol az eljegyzések szép ken löje szövődik. Az apák s anyák, kik gyermekeik házasságára alig gondoltak

teréről leszorítottatni?! És kívánatos-e már a magántakarékpénztáraknak a letünése s az ezek által beszolgáltatott adók pótolhatók-e már más intézetek által? S az adóképességnek e téren megszorítása más téren, vagy a postai takarékpénztárak jövedelme által biztosítva van-e? Mind, mind oly kérdések, melyekre nézve csak az idő fog adhatni kielégítő feleletet, de melyekre nézve eszmét cserélhi minden új intézmény felállításával nemesak helyes, de szükséges is.
 A takarékoság meghonosítása ellen hazánkban elvi szempontból szólhi nem lehet, annak szükségét a tapasztalás igazolja, csakhogy a takarékoságot meghonosító intézkedések ne trjeszkedjenek annyira tul, hogy a mit egy helyen jól tesznek, azt a másik helyen kétszeresen lerombolják.
 Nálunk a takarékoság előmozdítására már az első kísérlet megtörtént az iskolai takarékpénztárak behozatalával, sokan az elért eredményeket kiválóknak mondják, annyira, hogy az országos gazdasági egyesület is ezeknek megszilárdítására állást foglalt, míg vannak viszont számosan, kik az elért eredményeket anyagi oldalokról nem kifogásolják ugyan, de paedagogiai szempontból, különösen a jellem kifejtésére nézve, határozottan károsnak tekintik.
 Itt is a helyes választ csak a későbbi jövő fogja megadhatni.
 S midőn a postatakarékpénztár felállításának intézményét a takarékoság szempontjából helyesnek tartjuk; nem tartózkodhatunk kimondani azt, hogy ha az a magán takarékpénztárak üzletét meg fogja akasztani; az elért takarékosági eredmény nem fog arányban állni azon veszteséggel, melyet a hitel fog szenvedni.
 Na, de hagyjuk ezt s bizzunk a jövőben, mely mint mondók; hivatva van a helyes ítéletet meghozni.

a nyáron, az első hó láttára önkéntelen támad bennük a gondolat arra, hogy lányukat férjhez adják, fiukat megházasítják, mert hát arravalókká lettek már.
 Ez a mozgalmat keltő hatása kihat az első hónap még az állatokra is. Az igás jószág kényelmesen szénáz az istállóban, nekik a nyári nagy munka után most édes vakációjuk van. Még a házi eb is kényelmesen kerekíti be magát a sarokba, érzi, hogy ilyen időben nincs szükség az éberebb vakkantásra, mert most csak barátságos indulatú vendégek járnak a házhoz. — Csak a hizó sertést zavarja lomha kényelmében a gondolat, hogy a hulló hóval végörája közelit s azért minden perezen készel álmodik s álma után csüggedten gondol a kéménybeli menyországra — s az ez alatt pattogó tisztító-tűzre.
 Eközben megfordul a felszerben rég pihenő száánk, föloldaláról talpra állítja a sportman, nines-e valami baja s használható-e, ha a hó nagyobb lesz.
 Bent a kamrában pedig hangosan koczczannak össze a lószerszám esőngetyűi, esőngői, s a szomszédágukban szegre akasztott koresolyák delejes álmukból fölébrednek s zörgő hanggal emlékeztetve a picziny és nagy lábakat, hogy :
 Falu végén van egy ház,
 Készült ma egy éve,
 Az előtt egy tő terül,
 Csinos kerekésgébe,
 Sikos jégén keresztül
 Legény a lányval repül,
 Kedvüknek se hossza se vége.

A párviadalról.
 A lovagság, — mely a római lovagrend s a germán lovagi intézményekkel áll szoros összefüggésben — lényegesen különbözik a XVII., XVIII. században elfajult lovagiasság ferde fogalmától.
 „A lovagság felmagasztalt nagylelkűségben állott: mely ösztönt adta ki-mélni s védni a gyöngét személyválogatás nélkül, bőkezűséget gyakorolni egész a pazarlásig s tisztelni a nőt jóravezerlő szere-tettel.“
 A görögök és rómaiak erődus korszakában, hol a férfi a közjóra szentelte minden erejét, nem bibelődhetett kicsinyes érzékenykedéssel saját személyes sérelmei felett s így történt: hogy Themistokles Görögország megmentője, a világ egyik legkitünőbb katonája, hadvezére; eltúrte a bottali fenyegetőzést; Demosthenes, a ki megvetette a világhódító macedon király fenyegetését, az ókor legjelesebb szónoka s államfértia, nem restelte nyilvánosan bevallani, hogy őt Midias többek előtt arcul verte.
 S e klasszikus műveltségű kornak leg-tisztább becsületességben ragyogó férfiai nem boszulták meg magukat a mai lovagiasság fogalma szerént s még sem jutott eszébe e férfiakat — a személyes sérelem eltürése miatt — gyávassággal vádolni.
 De igen is megröta e korszak a munkátlan dévajtságot s számüzte a közérdek fenyegető nagy ravágyók egész legióit.
 A lovagság a germánok idősakában kezdett a lovagiasság eszméje felé hajolni. A királyok gyöngesége emelé a lovagok számát, erőre, védelemre volt szükség a fejedelmecskéknek, kik a nép hajlítható alakjait, természetes ifjait kiszemelvén, azokat adományok-, nemesi ezimerek-, vagy egyéb udvari pompa és ragyogó fegyverzetek által hű esatlósaikká tették; a keresztes háborukban a gyengébbek védelmének ingere, de főként a hosszú utak s vi-

Csak az idősebbek ajkai nem rebegnek az első hónap üdvözletét, hanem remegő kézzel ölegetik a kályha, vagy kemence környékét, s buzgón szavaznak a fütéléktöbbltet mellett. Egész nap a szobát kell örízniök s lemondással nézik a kint való időt. A szálingó fehér pelyhek ősz fütéiket juttatják eszükbe s unokáik szerető körében a hallgatag öröm mellé hozzá járul egyúttal a gondolat az élet végére. Legfeljebb is abban találnak megnyugvást, hogy a főok mesterséges emelését a másik-apónak az új borból alkalma van experimentálni, leül a kanesó mellé, pipál, pityázal és szundikal, neki már csak ez az ő világa. Másik-nyó pedig a kemencechéz csoszog, fölül a „felegető padkára“, lemarkol a kemence-válláról egy csomó tökmagot, törögeti, eszegeti s mikor észreveszi, hogy az öreg-apó szájából kiesett a pipa, ráförmed: „Bomlott csikószta, hegy tud kéd annyit innya!“
Farsang után.
 — Egy kis gondolkodni való írka a jövő farsangig. —
 Valamikor, régesrégen történt, hogy az Úristen meguntta egyedül látni az első emberpárt, de meg aztán elég nagyoknak is találta őket arra, hogy körükben az apróbb népség is elférjen: adott hát melléjük egy rakás fiút és leányt. Mikor aztán ezek is felnöttek, akkor megengedte az Isten Ádám-

lág-látás esábitó kalandjai még inkább növelték a lovagok számát. Utóbb azonban lovaggá, nemessé többnyire csak a lovagok gyermekei lehettek, — két éves korban a lovagjelölt már katonásdit játszott s pár év múlva apródnak küldetett valamely fényűző lovag udvarába, hol mint asztalinas szolgálta urát s hozzátartozóit s itt szivta magába a tudományt, a tivornyázó lovagok sziporkázó ötleteit; a 14 éves ifju aztán papi áldás között fegyverrel öveztetett fel s belépett a II-ik rendbe, „fegyvernökké“ lett; ekkor már ő vágta fel a hust, etette-itatta urát, lovát, pinczemesterré s lovásszá avanszírozott, vadászatokon részt vett; vitte a solymot, vagy vezette az agarakat és hordta ura fegyverét, kinek kíséretében volt „vészbereczba.“

Vége elérkezett a felszabadulás, a lovaggá avatás nagy napja; — ekkor a pelyhedző ifju egy börtben, imádságban átvirrasztott éj után, — mit „fegyvervirasztásnak“ köröszöltek; lovagok, urasszonyok kíséretében a templomba lépett, hol papi áldás között, megnyirva és fűrésztve skarlátszínű öltönyt vett fel s a lovagok és urnők czerimonialis szertartás közben reá rakták a vértet, vaskezyűt, kardot s az arany sarkantyút, mint a lovagi méltóság első jeleit és ekkor egy lovag — mint avató keresztapa — három ütést mért kardlapjával az ifju vállaira, vagy a nyaka közé az utolsó megboszulatlan bántalom jeléül s mondá: „Isten, szent György és szent Mihály nevében lovaggá ütlek; légy vitéz, bátor és hü!“

A fölkezt fiatal lovag — méltóságához illően — kalandot keresve, barangolta be a vidéket, oly színű ruhát öltvén magára, mely az ő lelki állapotát leginkább kifejezte; innét neveztettek aztán Fekete-, Bűnbánó-, Fehérpaizsos-, vagy Szerelmes lovagoknak. Megtörtént, hogy egy-egy ily tejfeles száju lovag kürtjének hangjára, némely kapu — talán, mert az urnőnek épen migrénje volt — fel nem tártult; mire a sértett hős oda dobta kesztyűjét a várurának, vagy a migrénes urnő lovagjának s ime megszületett a párbaj a mai lovagias korszak nagyobb dicsőségére. A párbaj ez időben többnyire lóháton, nehéz pánczéba burkolt testtel történt s ha a vívók egyike a nyeregből kiemeltetett, megtörtént az elégtétel; a hős lovagvárok czímeres termeinek horpadozott paizsai mindmegannyi genezist képezik egy-egy ős dicső tettének, mely illő tordalékkal száll ivadékról ivadékra.

Ily ősök ivadéka — pirulás nélkül — csak nem tűrhették, hogy harc-háboru nélkül tengessék napjaikat; megkezdtek a határ-, vagy megye villongást s ha elesztázták a nemesi kuriát, szerelmesekké lettek a hős unokák, csak azért, hogy vetély-

társt kerítsenek, kik loszut forralva egymás ellen: tette keltek, mit már bizonyos szabályszerűséggel hajtottak végre, a szabályt megtartani a becsület dolga parancsolta; ebben gyökerezik a lovagias formáság.

Ezen speciális tudományt a vívómesterekkel együtt Olaszországból importálták, az olaszoknál több mint 50 író foglalkozott a lovagiasság fogalmának definícióival s a párbaj szabályaira a jogtudomány elveit alkalmazták.

A francziák szerették meg legkorábban a becsületkérdés elintézésének lovagias rendszerét, a párbajozást s ez csakhamar annyira elharapózott, hogy IV. Henrik már halál büntetést szabott a párbajozókra s ennek dacára uralkodása alatt 14,000 vívónak adott kegyelmet, nehogy a szigorú ítélet végrehajtása egész vérontássá fajuljon. A lovagiasság elve a párbaj mánia folytán tisztátalanává vált, elvesztette minden erkölcsi alapját, merő divattá lett.

E korból: Branton, mint Franciaország főtitkárát állítja elénk Duprat kanצלárát, ki Soupez báró meggyilkolása után leszurja a király főlovászmesterét és saját rokonát bérelt gyilkosok segítségével öli meg; a törvényszék üldözései elől egyelőre menekülvén, kegyelmet nyer; egy vitéz tiszt ellenezte a megkegyelmezést s Duprat e tiszt házára rontva meggyilkolta őt; — mire Páris közvéleménye csak annyit mondott: „ez igen merész tett volt.“ Ujra kegyelmet nyert e vérengző ember s ekkor a meggyilkoltak egy fivére (észrevétlenül) öltözve testszíni pánczéba párbajban véget vetett Duprat életének. „Igy halt meg — mondja Branton — Franciaország egykori példány tükre, kinek híre egész Európában el volt terjedve s noha azt állították róla, hogy a párbajban nem volt loyális — (a francia párbajmesterek) — és különösen az olaszok véleménye róla elismerőleg szólt; merő szeréntük eselt használni szabad a nélkül, hogy ezzel a becsület esorbát szenvedne.

(Folyt. köv.)

A veszettség gyógyítása.

(M. és V.) Nines az a veszedélyes betegség, melynek „biztos“ ellenszerét egyes szédelőgők a szalmaszál után kapkodó és a titokzatosság varázsában hívő embereknek a hirdetések hasábjain nagy szavakkal ne hirdetnék!

Hány eszhatatlannak kikiáltott esodaszer merül fel alkalmilag itt-ott a difteritis-, a kolera-, stb.-nél, valamint a minden másnál veszedelmesebb és kitörésében irtóztató betegség — a veszettség — a nélkül azonban, hogy a valódi biztos szert valaki mindeddig kimutathatta volna. Eddig a veszettség ellen csakis az il-

lető megharapott helynek rögtöni kimetése vagy kiégetése, mi által t. i. az illető mérgeknek a vér keringésébe való jutása megakadályoztatik, volt biztosnak tekinthető. A tudományos világ ezenkívül minden egyéb eljárást és szert ökszerítlennek ismert és teljesen hiábavalónak tekintett.

Vége is egyes buvárok felbátorítva azon, csaknem százados tapasztalat által, hogy a himlőmég enyhébb alakjának beoajtása által az illetők a szintén életveszélyes himlő betegségtől néhány évre csak nem teljes biztossággal mentesíthetnek, a veszettség ellen való gyógyításra nézve is ez irányban kezdtek kutatni, míg végre is, ugylátszik; hogy egy híres francia buvárnak sikerült ez eljárást feltalálnia, mely szerint t. i. a veszettség mérgét a beoajtás által az illető megharapott egyénben hajtatalanná tevén, az a különben kitörendő betegség és biztos haláltól megmenthető.

E szerencsés tudós a nagyhírű Pasteur francia akadémiai tag, kinek hosszas kutatás után végre is sikerült annyira jutnia, hogy a francia akadémia másik két, szintén kitűnő tudós orvos tagja ellenőrzése mellett kimutathatta, hogy az általa feltalált eljárás mellett a veszettség igenis gyógyítható. És így a tapasztalatról maga a kiküldött két tudós tette meg jelentését az akadémiának.

E jelentésből kitűnik, hogy Pasteur ez előtt már évekkal képes volt a kutyákat a veszettség kitérésére ellen megvédelmezni. Az embernél azonban ovatosabb és hosszabb időt igénylő eljárásra lévén szüksége a próbát mindeddig késleltette. Most is csak véletlenül köszönhető, hogy a próba végre is megtörtént. A fennevezett 2 híres orvoshoz ugyanis vidékről egy veszett kutya által megharapott 9 éves fiu orvoslás végett vitetvén, azok ennek életéről lemondottak és így ajánlották őt Pasteurnak, ki aztán a különben is veszendő Meiszter József nevű fiu — bár nagy aggodalmak közt — az első próbát szerencsésen végre is hajtotta.

Az eljárás a következő volt:

P. először is kikutatta a veszett kutyából nyert mérgek különböző hatásait, mely szerint az a beoajtás után hosszabb vagy rövidebb idő után nyilvánult, a mi neki végre teljesen sikerült. Így rájött a rendelkezésre szolgáló állatok beoajtásánál, hogy a veszettségnek a vérbe való első átójtásánál a hatás vagyis a veszettség kitérésa, a 15-ik nap következett be. Az így beoajtott állat vértet azonban folyton más és más állatba ojtván be, azt találta, hogy a hatás folyton növekszik, úgy, hogy a 30-ik átójtásnál a veszettség már a 8-ik napon kitört az állaton.

P. továbbá az így beoajtott állatok husából egy-egy darabkát szárítván, azt tapasztalta, hogy minél tovább szárította az illető husdarabokat: annál gyengébb lett az azokban rejlő mérgek.

Tapasztalataira támaszkodva a tudós, a fennevezett gyermekek a leggyengébb méreggel kezdte meg a beoajtást és azt minden nap erősebbel folytatván a 10-ik nap végre oly erős mérget ojtott be, hogy ha azzal kezdte volna a beoajtást: úgy a veszettség — dacára, hogy az eredeti mérgek a gyermekben már benn volt és az ellensúlyozól szolgálhatott — már első nap kitört volna. Így azonban a kutyaharapás által szenvedett mérgezés hatása alól

is teljesen felszabadult és ma — a harapás után 4 hónapra — is teljesen egészséges, holott a veszettség a harapás után 4—5 hétre már többnyire kitör.

Megjegyzendő; hogy a gyermek beoajtásánál ugyanazon méreggel nyulakat is ojtottak be, melyek azonban már a 7—8-ik nap már megvesztek, míg a gyermekben az illető mérgek a leghasznosabb gyógyszernek bizonyult.

A francia akadémia az előadottak nyomán meggyőződésről van szó, lépéseket készült tenni az iránt, hogy a kormány a veszett ebek által megmárt emberek számára alkalmas külön intézetet állítson fel, hol ezek a különben kitörendő betegség ellen gyógykezeltethessenek.

Már előre lehet látni azon időt, midőn az ily intézetek minden műveltebb országban fel fognak állítani, hová a máris kényelmes közlekedhetés mellett, az egész ország hasonló szerencsétlen betegei össze fognak hozatni, hogy ott, kik különben egy iszonyu halálnak mennének elébe, nagy részben az életnek ismét visszaszassanak.

S. S.

Különfélék.

— **Sajtóperünk tárgyában.** Lapunk felölös szerkesztőjének Tarczaly (Löw) Dezső elleni becsületsértési pörét e hó 17-én tárgyalta a pozsonyi esküdtszék. A tárgyalás eredménye a következő: vádolt egyhangulag vétkesnek nyilvánítván, — két heti fogságra, husz forint pénzbírságra ítéltetett és a 621 frtnyi költség megfizetésében marasztaltatott el. A tárgyalás részletes leírását lapunk mellékletén találja az olvasó.

— **Kaszinó-estély.** E hó 15-én tartá meg a kaszinó első estélyét ez évadban. Konkoly Sándor a nála már megszokott kedélyességgel: „A legkedveltebb kormányforma, vagy mi van a sifonérban?“ czimű szellemes és humorral telt felolvasásával általános derűltésben tartá a szépszámú közönséget mindvégig. A felolvasást legközelebb adjuk lapunkban. A dalárda Huber Károlynak „Szabadságdal“ és „Bordalával“ működött közre. A két szép és nehéz darabot jeles sikerrel és meleg érzéssel adta elő. Örömmel tapasztaltuk, hogy dalárdánk megizmosodott, működőnkara számos taggal szaporodott s a négy hang igen jól van képviselve benne. Előre is örülünk az újévi dalestélynek; programja élvezetes estélyt kecsget.

— **Adományok.** Styaszny Antalné urnő, Balassa-Gyarmatról a „Stefánia-árvaház“ karácsonfájára 4 frtot, a leánynevelőjére 2 frtot, Lakner László ur egy frtot, Czirok János ur pedig az ovoda karácsonfájára két csomag játéktárgyat kegyeskedtet küldeni szerkesztőségünkhöz. Fogadják a jószívű adakozók az árvák és szegények nevében hálás köszönetünket.

— **Dalestély.** A lévai dalárda január hó 1-én az „Oroszlán“ vendéglő nagytermében táncszal egybekötött dalestélyt rendez, a következő szép műsorról: 1. „Dalra magyar“ versenymű, férfi négyes Zimay Lászlótól. 2. a) „Itthon vagyok“ b) „Tele van az orgonafa virággal“ férfi négyesek Huber K.-tól. 3. „Ejji dal“ Tenor solo, férfi

nak azt a boldogságot, hogy az „örömapai“, vagy „násznagy“ tisztség közül tetszése szerint választhasson; Évának pedig az „örömapai“ boldogító érzet mellé kijutott még az az érdemes privilegium, hogy az akkori lakadalmakhoz ő süthesse a „fontt kalácsot“, ő találja fel a tyúklevest, vacsora után pedig — ha kedve tartja — „kásapénzt“ is szedhessen.

Mind ez igen bölcsen volt elrendelve.

Megindult lassacsán a házasság kezeke. Házasodtak a fiatalok „nagyon szépen“ — mint a lévai ember mondja.

Legény és lány könnyen eligazodott azon, kit válasszon jegyesének, szóval, vagy tettel nem igen volt akadály, legfőljebb az „öregek“ akadékoskodtak egy kicsit, de azt is csak úgy „képleg“. Ez a rendes állapot még az istennek is nagyon tetszett.

Néhány (1000) év múlva azonban megbombolt a sorja ennek a rendes állapotnak, egy izgékony sandra féreg bujt bele a szívébe a fiataliságnak, de még az öregekébe is: el kezdtek válogatósak lenni.

Na, hát hiszen nem olyan nagy bűn volna az a válogatóskodás, hiszen arra az embernek szíve is, meg az esze is ad okot és jogot. Hanem biz ott ő kigyelmék olyan furesán kezdtek válogatni, hogy hát „visel-e hajtút a leány?“ (mert az akkor még ritkább volt), van-e varró tüje? (az még ritkább volt), van-e mit aprítani a tejbe? (ez is divat volt már akkor), van-e selyme, bársonya, aranya? (ez még régebbi divat).

Elhez a sok kívánsághoz járult még az is, hogy a leány szép is legyen, meg jó is. Hasonló fajta minősítvényeket vártak aztán a házassuló ifjutól is. Ilyen formán nem esuda, hogy megszűnt a rendes menete a házasságnak. Egyik nem akarta a lányt menyének, másik feleségének, ez meg nem akarta az egyiket, másikat apósának, vagy anyósának elfogadni. Ez a válogató állapot azt idézte elő, hogy választás-szerinti még se volt a házasság, még ha megkötött is az.

Nem nézhette békén ezt a chaoszt az Isten. Oda szólt hát az ő kedves fiának: Szállj alá fiam a földre és csinálj rendet odalent. Le is jött, csinálta is a rendet a legszebben — vagy 33 évig. Kor és nem különbség szerint a fiataliságnak ő szabta meg a legszebb és legédesebb törvényt: „szerezésétek egymást!“ Ebből persze az öregek is érthettek. Érteni csak értette ezt örege-ifja, de követni kevés követte. Erre aztán a szeretet nagy törvényhozója itt hagyta a földet, visszament az égbe, de megparancsolta a szeretet törvénybíráinak, hogy ha másképen nem akarna rend lenni, hát ki kell hirdetni az ostromállapotot a fiataliságra, hogy nem szabad nekik, csak két alkalommal házasodni egy évben — a kis és nagy farsangon, ezen időn tul vége legyen a dinom-dánomnak, le a cifra öltözékekkel, vége a muzsikaszónak, el vele a cigánynyal a téglá- és vályogvetőke.

Be is következett ez az ultimátum-törvény, hogy így majd édesebben kötődnek

a házasságok, hogy a tiltott napok elmúltával önzetlenebbül vonzódnak majd a szív a szívhez. — Nem úgy lett. — Tizenkilencszázadik éve már, hogy megtartatik a törvényes szünet a két farsang közt, de hát biz a házasság kereke mindig lassabban jár, sőt alig fordul.

Most is, hogy bevégeződött a kis farsang, akárhányan vannak azok, kik kimaradtak a farsangból, pedig a legtöbbnek saját akaratán mult, hogy férj, vagy feleség nélkül maradt. Akadhatott volna mindeniknek párja, a mint minden zsáknak akad foltja.

De hát persze odajutottunk, hogy a a válogatósnak még nem értük el a netovábbját. Menyasszony és vőlegény olyan igényeket támasztanak egymás irányában, melyek alig elégíthetők ki, olyan tulajdonokat keresnek egymásban, melyeket beléjük a természet nem oltott. A vőlegény a hozományt, a menyasszony a vőlegény állását kutatja, főelve mindegyiknek a „jó parthie.“ Boldog isten! ha ez tovább is így tart, mennyi lesz akkor az aglegények és mennyi a nőnembebi riválisok száma?

Hogy mennyi van jelenleg, azt már tudja Szapáry gróf pénzügyminiszter. És hogy bizton tudja, mutatja az, hogy már pengeti az új törvényjavaslatot az aglegények megadóztatásáról. Ő szerinte, a ki nem házasodik, azt meg kell büntetni, még pedig adóval, hogy ne legénykedhessék ingyen. Pedig bizony az a legénykedés ugyis

sok pénzt kóstál, sőt egynémelyiknél többet, mint amennyibe a páros élet kerülne. Már hogy aztán az aglegény-adóval javul-e a helyzet, kevesebb lesz-e az aglegények száma: azt a jövő mutatja meg. Ez az új adó nem a hadmentességi adó mintájára készült, pedig a hadmentességi adóval — mint látjuk épen nem szaporodott a hadkötelezetteknek a „tauglicheit.“ Azt hiszem, a nőtlenségi-adó sem fogja emelni a hymenstatistikát. Legfőljebb is olyan gyöngye orvosság lesz ez majd a házasság terén, mint a vaskályha csövének betapasztásánál a lekvár, mely a közhit szerint állandóan beforrasztja a hézagokat. Na, már pedig én a házasságot csak „kötvé“ hiszem jónak és üdvösnek, nem lehet azt lekvár-féle orvossággal előidézni, pláne ha adó alakjában vétetik be az emberrel ezt a modern gyógyszert.

Egyébirant e tekintetben lehetne még sikert várni, ha egyidőben behozatnék a megadóztatás a nőnemre is, mert bizony sokszor (majdnem a legtöbbször) rajtuk mulik a házasság megkötése, hadd fizessenek az ilyenek „férjtelenségi adót.“ Alkotmányos országban élünk, illik hát, hogy egyenlően legyen megadóztatva az aglegényesség s a „pártás állapot.“ Avagy itt is különbséget tegyünk s válogassunk, mint a házasságban?

Garcon.

négyes és zongora kísérettel Zeller K. tól. 4. „Népdalfűzér“ férfi négyes Lányi E. tól. 5. „A dalnok hitvallása“ férfi négyes zongora kísérettel Huber K. tól.

— **Szarvasmarha tenyésztők figyelmébe.** A földmívelés-, ipar- és kereskedelmiügyi miniszterium f. évi 50448. sz. a. kelt leiratával a tenyésztők országos tenyésztési célokra évenként megjelölt szokott általános vásárlása, valamint azok kedvező feltételek mellett a kiosztása körül követett rendszert a jövő év elején, az általa kiküldött megbízottjai által érvényesíteni óhajtja. Felkérte tehát mindazon tenyésztők, kiknek 2½—3 éves magyar fajta vagy 1½—2 éves nyugati fajta berni, (simmenthali) kuhlandi, pinzgau, möllthali és allgaueri (és egyéb borzderes) fekete tarka kivételével tenyésztők vannak eladásra, vagy a kik esetleg ily fajta bikát venni óhajtának, ebbeli szándékukat f. évi s. hó végéig a barszabonyi gazdasági egyület titkárságánál annál is inkább bejelenteni sziveskedjenek, miután későbbi bejelentések figyelembe nem jöhetnek. Bővebb felvilágosításokkal szivesen szolgál a fenti titkárság.

— **Czuczor utolsó nővére.** Mostanában halt meg Udvardon, Komárom megyében bold. Czuczor Gergely koszorus költőnek legutolsó nővére Julianna 71 éves korában.

— **Himlőjótás a hadseregben.** A hadügyminiszter e napokban rendeletet intézett valamennyi hadtest parancsnoksághoz, hogy az összes legénységet be kell ojtani, illetőleg újra beojsani. E rendeletre az ország különböző részein uralkodó himlőjárvány szolgált okul.

— **Uj humorisztikus lap.** „Urambátym“ című alatt Bartók Lajos és Mikszáth Kálmán új humorisztikus lapot indítanak meg újévtől. A lap előfizetési ára egy évre 8 frt.

— **Férjhez menendő leányok imája.** „Mi kérünk? Ki vagy a 26—30-as években? Jelentessék be a te neved. Jöjjön el a te násznagyod. Legyen meg a te akaratom, miképen a szalomban, azonképen a templomban is. — A mi mindennapi konyhapénzünk add meg nekünk minden hó elején. Es becsásd hozzánk leánykori udvarlónkat, miképen mi is elbocsátjuk a rád kecsintgató szobalányokat. Es ne vigy minket a jövő farsangban leányos fővel a bálba. De szabadts meg a pártától. Mert tied az ebéd idejének meghatározása, a kontók kifizetése és az utolsó szó előtti... most és a pap összedadásáig, azontul ám nem.“

— **Magyar beteg Pasteurnél.** Pasteur párisi tanárnak az ebdűli gyógyítása körül elért eredményei az egész világon nagy érdeklődést idéztek elő. A hírneves tanár legközelebb egy magyar beteget is kapott. Rivnák Sándor solymosi születésű 21 éves napszámot. Aradon néhány hét előtt Földes gyógyszerész vizslakutyája a jobb karján megharapta. A kutyáról, melyet agyonütöttek, kiderült, hogy veszett volt. A megmártat dr. Leitner városi orvos vette gyógykezelés alá, sebét azonnal kiégette s az nem sokára be is gyógyult. Tudvalevő dolog azonban, hogy az ebdűli mérég a seb gyógyulása után, hónapok söt évek múlva is kitör, miért is a városban gyűjtést indítottak, hogy a szegény embert gyógykezelés végett elküldjék Párisba Pasteur tanárhoz. Az utazási költség begyűlt s a beteg e hó 1-én dr. Leitnernek Pasteurhoz írt ajánló soraival s a párisi magyar együlethez címzett ajánló levéllel utnak indult Páris felé. Első stációját Budapesten tartotta, honnan még dr. Laufenauer egyetemi tanártól kért ajánlatot Pasteurhoz.

— **Villanyos kályha.** A természettudósokat most élenk foglalkoztatja az a kérdés, miként lehetne a fűtést gazdaságosabbá s az egészségtan kívánalmának megfelelőbbé tenni. Sellon J. S. amerikai elektro-technikus elektromos uton kívánja ezt elérni. Sikerült is egy készüléket előállítani, melyben a villanyos áram nagy meleget fejt ki s ezt a meleget alkalmas módon értékesíti a szoba fűtésére. E fűtési módnak az a nagy előnye is van, hogy a szobát állandóan friss levegővel látja el. Sellon most arra törekszik, hogy ez a fűtési mód mentől olcsóbb legyen.

— **A verebek Észak-Amerikában** annyira elszaporodtak, hogy ugyanazon társulat, mely néhány évtized előtt még a legmelegebb szószólója volt a verebek meghonosításának, most maga folyamodott a kormányhoz, hogy szüntesse meg azon intézkedéseket, melyek a verebek kímélését illetőleg szaporodását célozzák. 1858-ban vitetett az első néhány veréb pár Európából az Egyesült-Államokba, hol azok Maine és Rhode-Islandban bocsátattak szabadon. Akkor a nagyon elszaporodott rovarok pusztítása céljából importálták őket. A veréburiak azonban nem igen látszanak e magasztos célért respektálni s csak úgy vagy még jobban pusztítják a vendég verébretetől hevülő derék yankeek buza-veéseit, mint a rovarokat. Erre mutat legalább azon tömérdek panasz, mely mostanság felmerült. Ugy látszik, most már örömmel küldenek vissza az egykor annyira irigylet jóságát ezres kamatokkal együtt, de most már késő. Nagyon jól érzik magokat a verebek a szabadság földjén.

— **Hasznos tudnivaló.** — A kertész örökös harcban áll a hernyóval, ezzel a

falánk ellenséggel, melyet oly nehéz távol tartani gyümölcsfáinktól. Már minden képzeltelhető eszközt megkísérlettek a veszedelmes pusztító ellenében, több-kevesebb sikerrel. Legújabb, — ki hinné? — a szelid puha vatta, melyet köszvényes öreg urak tekernek a lábaikra és szabók használnak a téli kabátok bélelésére, bizonyult jó óvszernek a hernyók ellen. Egy gazda akképp tett ugyanis kísérletet közönséges vattával, hogy a fák hegyére egy méternyivel a föld fölött, három ujnyi széles vattaszalagot csavart s pedig az érdes, bozontos oldalát kifelé fordítva. Hát ezen a vattaszalagon a legügyesebb hernyó sem tud átmászni. (Az valóságos szerencse, hogy a hernyóknak nincs még atletikai klubjuk, a hol megtanulhatnák az ugrást a la Kinszky Nusi.) Az így alkalmazott vatta hónapokig eltart, holott a legjobb enyv is megszárad. Próbálják meg gazdáink, az új szer költségesek bizony nem költséges.

— **Savak kéz számára.** Kezünket zsirból főzött szappanlebe dughatjuk a nélkül, hogy ez a bőrnek ártana, ha azonnal ezetbe mártjuk a tagot, vagy pedig citromlével kenjük be. E savak megsemmisítő hatást gyakorolnak az alkáliakra s a kezét fehérré és puhává teszik. — Olaszbuzaliszt (Welsch kormehl) és ezet vagy citromlé meggyógyítják a kezét, ha a hidegtől vagy munkától megdurvultak, megrepedeztek s puhává teszik. A kezét a vegyülekkel be kell dörzsölni, majd lemosni és újra glicerinmel bedörzsölni. Azok, kiknek különösen télen kezük feleserepeződik, a szóban forgó szerben jóltevő orvosságra fognak találni.

— **Brandt R. svajczi labdaccai.** Számítalanszor történt már, hogy olvasóink bírálatot kértek tőlünk a Brandt R.-féle svajczi labdacokról. Mi csak ama elismerő nyilatkozatokra hivatkozunk, melyek az emberiség minden osztályából, e szer kitűnő minőségét bizonyítják. Most előtűnk fekszik egy 24 oldalra terjedő füzet, mely a nálunk is általánosan kedvelt háziszerről 21 elsőrangú orvosi tekintély véleményét tartalmazza. Mindazoknak, kiket ezen gyógy-és háziszér érdekelné és a svajczi labdacok jótékony hatásáról még nem győződtek meg, ezen füzetet figyelmébe ajánljuk.

— **Magyarok a pápai levéltárban.** Rómából tudatják, hogy a vatikáni levéltárban buzgón kutának Frankó Vilmos, Thallóczy Lajos, Fejérpataky László és Pettkő Béla magyar tudósok. Olyan osztályokba is nyertek bebecsátást, a hol eddig a kutatás nem volt megengedve s azt mondják, hogy Magyarország történetére vonatkozólag igen sok becses adatra találtak.

— **A kisedővás érdekében.** A kisedővók ország. egyesülete a kisedővás országos terjesztése ügyében széleskörű működést fejt ki. Nevezetesen felirt a közoktatásügyi miniszterhez, hogy mintaóvodákat állítson fel, hol az alsóbb fokú falusi kisedővó-intézetek vagy gyermekmenedékházak vezetői nyerjenek kiképeztetést. Az egyesület legújabbban több kisedővodának adott segélyeket.

— **Rövid hírek. — Időjárás.** A jövőhöz: északnyugaton változó, délkeleten boros enyhébb időt várhatni, helyenkint esapadékokkal. — **Tolnay Lajos,** a magyar államvasutak eddigi vezérigazgatója az állásától visszavonult. — **A spanyol király leánya,** a kis Mercedes, még most sem tudja, hogy az atyja meghalt s nyakrafőre küldözi a rózsákat neki Pardoba. — **3000 ezer szegény** embert vendéglét meg Párisban egy Lisbonne nevű volt vendéglős, ki óriási vagyont szerzett.

— **Egyiptomi szembetegség** nagyon bevette magát Szeged városába. A főorvos jelentése szerint magában a városban 112 egyén szenvedett e bajban a múlt hónapban. — **Bejárták magukat** a himlő ellen az uralkodó ház összes tagjai, még a király öfeléje is. — **A szerb hadseregnek** — hitelt érdemlő adatok nyomán — egy tizedrésze sebesült meg. — **Nyolcz munkás** van az angol parlamentben, a nyolcz között van egy üveges, kőmives és egy béres is s ez utóbbi nem más, mint a híres Arch József.

— **Kisasszony jogászok.** A turini egyetemen e napokban avattak fel két kisasszonyt jogtudókká, az egyik Poet Lidia „advocata“ tudós jelzőt kapott s egy előkelő turini ügyvédhez bojtárnak állott be. — **Pánszláv üzemek** nyomára bukkantak Trenesenmegyében. — **Tűz a török fegyvergyárban.** Konstantinápolyban a török fegyvergyárban e hó 17-én nagy tűz volt, mely a gyárat rendkívül megrongálta. — **Erett eper.** Hihetetlenül hangzik ugyan, de azt írja egy vidéki lapársunk, hogy Bucsú-Szt.-Lászlón másod termésű epret szedtek. — **A gimnaziális oktatás** reformja Ausztriában közel áll. Első sorban a görög nyelv korlátozása fog szóban és pedig a tananyag rövidebbre fogása és a vizsgák könnyítése által. — **A törvénytelen házasságok** ügyével foglalkozik hosszabb idő óta a belügyi kormány, de a nép közt mindinkább terjedő bajjal szemközt csak kevés szerencséje van. A vadházasság közmoralitásunk mai szomorú állapotának tanubizonyosága. — **Sok pénze lehet.** Düren városka (Aacheni kormánykerület) egyik tanítójának 25 éves jubileuma alkalmával 15,000 márkát érő emléket nyújtott át, a múlt évben pedig egy másiknak, kinek

arany-jubileuma volt, 26,000 márkát érte. Igy aztán már érdemes jubilálni. — **Szerbia népessége.** Az 1884-iki hivatalos népszámlálási adatok szerint Szerbiában 1,859,060 lélek van. — **Kis-Küküllő megye** 10,000 frtot szavazott meg az erdélyi magyar közm. egyelet részére. Valóban lelkesítő példája ez a hazafias áldozatkészességnek. — **Szocialista üzemek** miatt 66 embert fogtak el Varsóban. Ezek közül 24-et Szibériába száműztek, 27-et pedig haditörvényszék elé állították, a hol bizonyára könnyen fognak velük végezni. — **Vad tréfát** követett el egy sziléziai vadász-társaság. Egy vasuti munkást megvesszőzött s az csak futással menekülhetett. — **Embervásárlók.** Rómában nemrég két embert fogtak el, kik a rendőrséget kijátszva „fehér rabszolgák“kal kereskedtek. Egyikük Luigi Rossi, csak ügynöke a Londonban élő „főnök“nek Antonio Tartagliának s egy husz éves leányt és egy fiút találtak nála.

APRÓSA GOK.

Rovatvezető: Zuhány.

Tetszik neki, Egy bankár neje inast keres. Jelentkezni nála egy szálas legény, a ki hatszáz frtot kér évenként. — Csak négysszázat adok, — mondja a háziaszony. — Az inas tetőtől talpig nézi az aszszonyt, azután így szól: — Elfogadom; a nagyságosasszony tetszik nekem!

A különös pinczér. Te, tud ez a pinczér németül? — Némely szót megért, de némelyiket nem érti meg. — Hogy-hogy? — Nos, természetesen, ha ezt mondod majd neki ebéd után, hogy „zahlen“ azt megérti, de ha azt mondod neki, hogy „aufschreiben“, azt már nem érti meg.

Csak ők hallgassanak. — Ejnye te rossz kis leány már megint az egész vállad kiün van a ruhából! Mit hozogatól le mindig olyan nagyon? Majd megharagusznaok a kis anyalok! — A kis anyalok? No csak ők hallgassanak! Hát ők hogyan vannak ütözve sokszer.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Jó hírnevünk érdekében.

Nem bánom, mondjon a világ antiszemitanak; nevezzenek el német-falónak; nekem az mindegy. Azért tágitani nem fogok s kimondom az igazat, mert azt tartom: igazmondás, nem emberszólás.

Nem tehetek róla, hogy a német szó nem fért belém. Ezen bajomon ma már nem segít ezer német gramatika sem. Pedig diákkoromban de sokat megnyekgettek azzal a veszekedett derdedással. Nem ment s most sem megy.

Megesett rajtam az a szégyen is, hogy német professzorom csak azért, mert kissé erősebben mertem állítani, hogy az affe, miután evel végződik — die és nem der affe, — kiltott egy hónapra az óráiról s az év végén irgalom nélkül, gyönyörűségesen bepónált a szekundába. S ily valóságos martirja lettem annak az átkozott majomnak csak azért, mert minden majom hümmem.

Ez idő óta egy fikarczot sem adok Darwin tanára.

No de azért mégsem haragszom a németekre. Nem én. Nem főleg azóta, mióta olyan szépen sikerült rászednünk a sógorokat, hogy 50 ezer forintért hozzánk is elhozzák az ördög masináját. Azóta még a sör is jobban ízlik. Kész lennék még arra is, hogy össze-vissza ölelkezsem velük.

Tulajdonképen nem is az bánt engem, hogy én nem tudok németül. Ez hiba ugyan, de nem bűn; — hanem az az esik rosszul, hogy nagyon sokan vannak Léván, kik egészen jól tudnak magyarul s mégis szivesebben diskurálnak németül. Ez is csak hiba ugyan, de már olyan hiba, mely beillik bűnnek is.

De tovább megyek és sorra veszem a lévai ezifrábnál ezifráb német és felemás feliratokat, melyek városunk magyar érzelmének kigúnyolására diszelegnek az egyes házakon.

A gasthausok eltűntek ugyan már, de megesejt rajtunk, hogy még ezelőtt egy hónappal is Spaiskarteről ebédeltünk. Hja! mert annyira udvariasak és előzékenyek vagyunk, hogy 5—6 dzsidás-tiszt kedvéért nyomatunk ugyanamnyi száz német étlapot s miután a tiszték nem győzték ezeket elfogyasztani, nehogy kárba vesszen a drága papír és dicső nyomtatvány; mi ettük róla a töltött káposztát, kolbászt, gulyást, pörköltet és tőrös-csuszát. Hála legyen jó, magyar gyomrunknak! nem is ártott meg ez a közöstyűes koszt.

Nem tudom, hogy melyik újabb keletű, a nevezett speisekarték-e, vagy a „Fleisch und Schmalz bank“? Ammit tudok csak, hogy a húst és zsirt bankban is árulják Léván. Azért-e; mert a német étlaphoz csak német hus és zsir dukál; avagy a Fleisch és Schmalz szégyelne magát magyar étlapon?

Miután pedig annak, aki evett innia is kell, (már hogy mit? az gusztyus dolga), mert: enni csak szokás, de inni muszáj; s mert német hus és zsirhoz csakis német ital járja; ott van a piaczezt legszembeötlőbb helyén a „Spiritus Verschleiss des Ignatz Reitmans.“ Csak arra vagyok kíváncsi, hogy

melyik nagy-kálnai, vagy óbarsi atyafi megy Reitmans úr boltjába a czimere után! Ha betér is hozzá egyik-másik vevő, bizonyára inkább a szag vonzza őt befelé, mint az ékes német czimere.

Mult hetivásár alkalmával az egyik gyógytár előtt két vidéki atyafi tanakodott a csepetyühuzó mellé illesztett „Glocke zur Apotheke“ tábla előtt. Sebogy sem tudták kisitni, hogy voltaképen miféle izé lehet az. Végre nagy és hosszú okoskodás után sikerült kieszelniök, hogy: Glocke vette meg a patyikát s most ő az úr benne. Persze a nagy csodálkozásnak se vége, se hossza nem volt.

Hova tovább hidegebb lesz. Jól esik a fűtött szoba. Azoknak, kik szeretik a jó meleg szobát s hódolói a közszenes kályhának, ajánlom a városházterem levő „Steinkohlen Verschleiss“-t. Úgy hallom itt árulják a legkitűnőbb minőségű salgó-tarjani közszenet.

Az állatorvos úrnak U. K. Staats-Thier-Arztos táblája pedig csak keserű s gúnyos mosolyra készitet. Magyar állam, magyar város, magyar királyi állatorvos és magyar-német felirat. Pörge-kalap kalocsnyi; atilla pantalló.

Azt hiszem akad még több ily czifra jószág is Léván. Egyelőre elég belőle ennyi kóstolónak. Ammit mondhatok, hogy ügyvéd is kaphat Léván klients anélkül, hogy Advocattá kelljen lennie s hogy a német czipőt, szalagot, órát, stb. el lehet adni nálunk magyarul is.

Azt mondja a német: Schvamm d'rüber! Igen uraim, törüljük le azokat a német és felemás dolgokat falainkról.

Léva magyar város volt mindig, az ma is, és — ha az Isten is úgy akarja, mint mi, — az is marad. Kinek kedvéért aggatjuk hát fel falainkra az egészen fölösleges feliratokat!

Beszélgjünk magyarul! Használjunk magyar feliratokat!

Adjuk bizonyítékát külső jelekkel is azon belső meggyőződésünknek, hogy: magyarok vagyunk.

Meglehet, hogy sokan, kik e sorokat olvassák, azt fogják mondani: no, azért a kicsiségért ugyan kár volt ilyen keserves jeremiádt csapni. De tévednek, ha azt hiszik, mert bármily kicsiségeknek tünjenek is fel a fent elmondottak az első pillanatra, ha komolyan és mélyebben gondolkozunk felettük, befogjuk látni, hogy az ily csekélységek is nagyon ártalmára vannak városunk jó hírnevének. Nekünk az efélék már fel nem tűnnek. Megszoktuk mint sok más egyebet. De nem ugy a világ, mely a legtöbbször külső után ítél. Az idegeneknek minden csekélységre kiterjed figyelmük s nagyon nehéz előttük bármit is véka alá rejteni, főleg azt, a mi még nyilvános helyen is figurál. Nem egy de számtalan esetben voltam fültanuja, hogy vidéki látogatók élesen megrótták Lévát épen e csekélységekért.

Es ha tették, méltán és joggal tették. Mert szeretném én azt az embert látni, a ki be tudná nekem bizonyítani, hogy a német, vagy német-magyar feliratokra Léván szükség volna. Minek, vagy kinek? s miért? Hiszen Léván és vidékén a német ritkább a fehér hollónál, tösgyökeres németet lámpással sem igen találhatni.

De ha mindjárt százával és ezrével teremne is közöttünk, hol van az megírva, hogy azok kedvéért, csupa udvariasságból, beszéljünk németül s tömjük tele falainkat tarka-barka czimerekkel.

Magyar államban magyar polgárok laknak, kiknek csak egy uralkodó nyelvük lehet s ez: a magyar.

Léva a magyarság védbástyája a tót-ság, jobban mondvá a pánszlávizmuss ellen — hangoztatjuk mi s szeretjük, ha mondják mások is. Ez igaz. Még halalos ellenségeink sem mondhatják, hogy Léva valaha pánszláv üzemek színhelye lett volna. Erre itt sem anyag, sem talaj nincs s nem lesz. Szép és magasztos a missió, melyet eddig teljesítettünk, de rendeltetésünknek s a nemzet várakozásának csak ugy és akkor felelünk meg a jövőben is, ha megörizzük puritán magyarságunkat.

Né engedjünk tért a pánszlávizmussnak, de ne gyujtsunk tömjént a germanizmusnak sem.

Szerkesztői-üzenetek.

Sty. A-nak. A kegyes a lományt őszinte köszönettel vettük és rendeltetési helyére szolgáltattuk. Boldog ünnepeket!

S. J.-nak. A vers gyöngye, nem küzölnél. Az itteni viszonyokról szivesen vennénk néha-néha tudósítást.

Lévai piaci-árak.

Rovatvezető: Kónya József, városkapitány.

Buza: m.-mázsánként 6 frt 50 kr — 7 frt — kr. Kétszeres 5 frt 70 kr — 6 frt — kr. Rozs: 5 frt 60 kr — 5 frt 80 kr. Árpa: 6 frt 60 kr 6 frt — kr. Zab: 5 frt 70 kr — 6 frt — kr. Kukoricza: 4 frt 40 kr 4 frt 60 kr. Bab: 7 frt 80 kr — 8 frt 20 kr. Lencse: 7 frt 50 kr — 8 frt — kr. — Köles: 5 frt. — kr.

A legjobb házi szer. Budapest. Tisztelt uram!
A Mindenható Ur Isten ezerszeresen fizesse meg mind
azt a jót, a mit ön velem tett! Erős szívdobogásom,
szédülésem, gyomorgöröcsöm mind eltűnt. A jobb időkben
Fischer tanár húsz évig volt háziorvosom, de nem se-
gíthetett rajtam, — őt pedig a mindenható Isten küldte
hozzám, azért egész lelkemből buzgólkodni fogok, hogy
az ön nagybecsű labdacseit ajánljam mindenkinek; a
mai időben úgy is igen sok a nyegleség, annyira hogy,
az emberek már nem hisznek másnak, csak ha magok
megpróbálják. Ha módomban volna, újságba tételném
a nevem alatt, hogy az ön emberek hozzám jönné-
nek s tudakozódniának. De én szegény s az egész vi-
lágától, mindentől elhagyott asszony vagyok, csakis egy
vigasztalót küldtél hozzám a Mindenható Isten, az ön
svájci labdacseit (egy doboz ára 70 kr. a gyógyszer-
tárakban) melyek szenvedéseimtől megszabadítottak.
Csókoccom kezeit számtalanszor s hálásan köszönöm
mindazt a jót, a mit velem tett, s a mit csak imád-
sággal jutalmazhatok meg. Alázatos, hálás szol-
gálgója, özvegy Mihailovich Anna. Szegények háza, ajtó-
szám 100. Mint hogy Magyarországon Brandt R. gyógy-
szerész svájci labdacseinak különféle utántartói létez-
nek, arra kell gondosan figyelni, hogy minden dobozon
ezéjegyül, egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt
R. névalírása megleljen. 397

3876. 1885. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ipolysághi kir. törvényszék, mint telekkönyvi
látóság közhírré teszi, hogy a magyar királyi állam-
kincstár végrehajtónak **Abafy Sándor, Abafy Katalin**
és **Abafy Pál** végrehajtást szenvedők elleni 48 frt 75 kr.
tökekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében
az ipolysághi kir. törvényszék területén lévő Százal
község határában fekvő, az ottani 111. sz. tjkvben
Abafy Sándor, Abafy Katalin és kiskoru Abafy Pál
nevekre 12—24. sorsz. a. felvett szántó és rétekből
álló fél úrbéri telekre az árverést 1185 frtban ezeneml
megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a tea-
nebb megjelölt ingatlanok az 1886. évi márczius ho-
4-ik napján délelőtt 10 óraker Százal község bíró hi-
zánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított
kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok bees-
árának 10 %-át készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz.
42. §-ában jelzett és árfolyammal számított és az 1881.
évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin-
iszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes éték-
papírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881.
LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánat pénznek a bíró-

ságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Ipolysághon, 1885. évi október hó 26-án.

398

Braxatorisz,
segédtelekkönyvvezető.

399

A legjobb és legszebb
HARMONIKA
és mindenféle
HAGSZEREK
egyedül kaphatók:
Joh. N. TRIMMEL
BÉCS
VII. Kaiserstasse 74.
Árjegyzék harmonikákról és más hangszerekről
ingyen és bérmentve küldetnek.

Felsenburg Fülöp

órás és ékszerész Léván.

Ajánlja a n. é. közönségnek
karácsonyi és újévi ajándékok
bevásárlására dusan felszerelt
arany, ezüst, ékszer és óra rak-
tárát, melyben mindenki részére
czélszerű, állandó és értékes tár-
gyak kaphatók.

A nyomasztó idők súlyának en-
gedve az árakat tetemesen le-
szállítottam. 400

A „Budapesti Hírlap“ villámvonata.

A gépi technika minden munkaközben óriásit
haladt. Vasmonstrumok végzik a nagy közönség tö-
meges fogyasztására szánt termékek előállítását a
gyárakban. Megsulyozzuk a szót, hogy „tömeges“ fo-
gyasztás, mert csak ott van szükség ily technikai
apparátusra, hol a piacra szánt cikket **sok ezer ember**
várja. Ezzel megmondtuk azt is, hogy a „Budapesti
Hírlap“-ra mily nagy jelentőségű nap volt az, melyen
a rotációs gép kénytelen átvenni a közönség kiszol-
gálását, mert a tömeges fogyasztásnak a nyomdakö-
zönséges eszközeivel a lapkiadó vállalat nem bir
eleget tenni többé.

A régi szerkezetű gépek munkaerejét ez a szer-
kezet tízszeresen fokozta. Egy óra alatt rendes
tempóban képes a lapból 9000 példányt kinyomtatni,
összehajtani s az expeditio ölébe hullatni, — fokozott
tempóval a kinyomott példányok száma tízennyegyszerig
fokozható egy óra alatt. E szerkezet segítségével a
„Budapesti Hírlap“ belépett az európai színvonalon álló
sajtótermékek sorába.

lemondás, ideális rajongás kellett ahhoz, hogy valaki
akkor a hírlapírói pályára lépjen. Az a sajtó csak
szerény kereteit tölté ki a hatodik nagy hatalomnak s
e keretek közt a közszellemre hatni csak láng-
elméknek adatott, milyen Kossuth, Kemény vagy Eötvös.

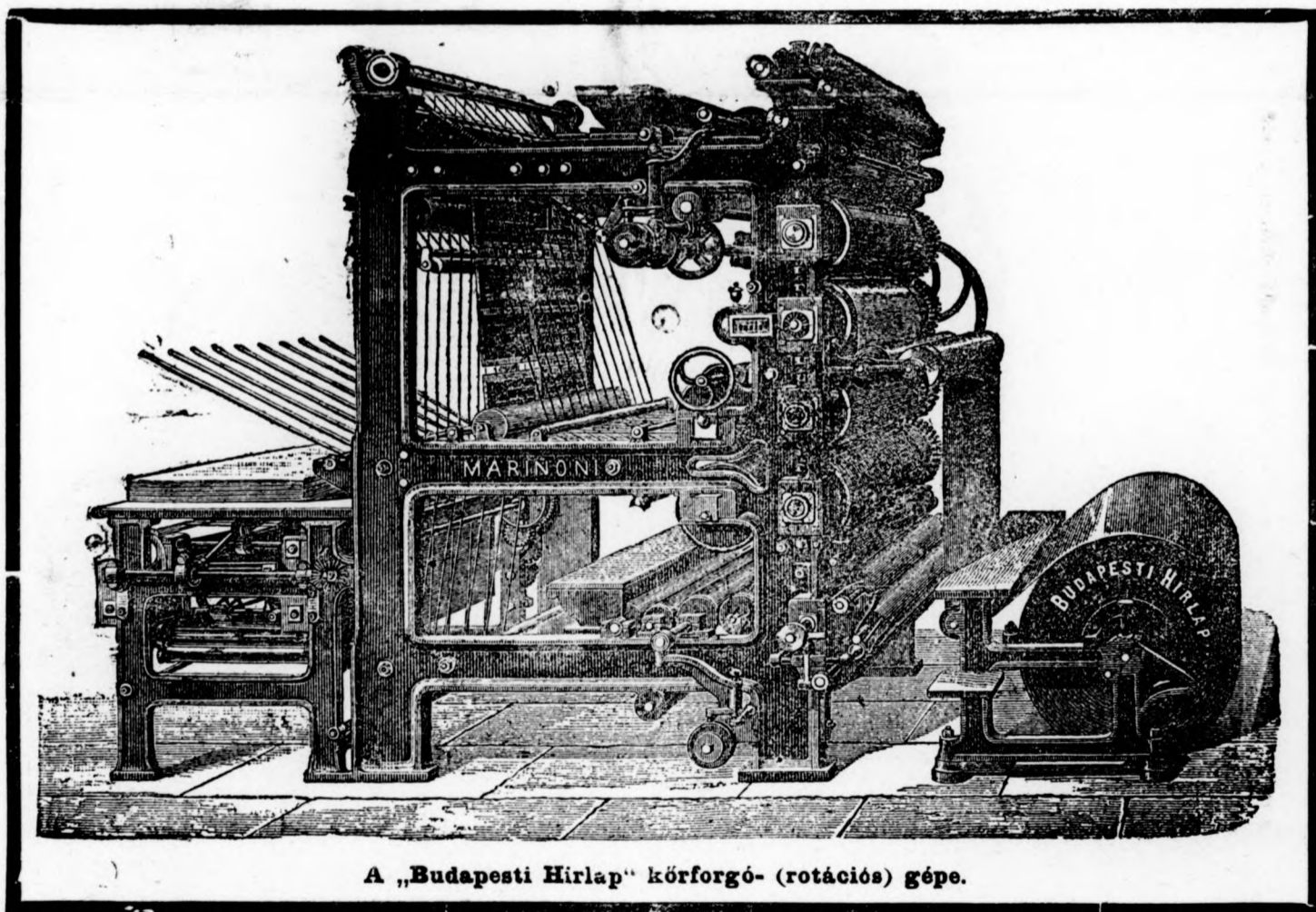
Hosszu nehéz küzdelem volt az, míg oda fejlőd-
tek a viszonyok, hogy a hírlapirodalom valódi élet-
pályát nyitott a tehetség előtt s a magyar publicistik-
ból megélni lehetett.

A „Budapesti Hírlap“ gyors fejlődése, hirtelen
kiemelkedése a kezdet nehézségei közül első rangu
publicistikai közlönyvé e szempontból is kiváló ese-
ményt képvisel a magyar hírlapirodalom történetében.

S örömmel, büszkén valljuk be, hogy e fényes
diadalt, a magyar sajtónak, közéletnek és művelődés-
nek tett szolgálatok ez érdemét kizárólag a mi köz-
önségünknek köszönjük, mely rokonszenvvel fogadta
első föllépésünket, támogatott törekvéseinkben, sza-
vunkat közkérdések fölött szívesen hallgatta, velünk
aggódott és örült, velünk küzdött és lelkesedett. A

két hengerforgással s oly gyors tempóban lenyomatja,
hogy — mint fenn már megemlítém — a lapból egy
óra leforgása alatt 9—14,000 példány teljesen elkészül.
E gyorsaság pedig akként érhető el, hogy gépünkél
nem emberi kezek illesztik lappeldányonként az üres
papirlapokat a szerkezet szájához, hogy lassu ütem-
mozgás közepett egyenkint lenyomódják rájuk a
szöveg.

A rotációs gépek az üres papír beillesztését s a
kinyomott példányok eltávolítását elvégzik maguk.
Igy a Marinoni gép is. E célból egy óriási papir-
gombolyag áll a gép szájdája előtt, lapszélességű vég-
telen papirszalag ez, melyet a gép gyorsan legombolyít,
felszörpöl, s a lap formája szerint feldarabol, össze-
hajtogat, végre óriási emeltyükkel kiszállit a szerke-
zetből s a gép másik oldalán rendekbe osztva lerak.
A papirgombolyagból kikerül 10—15000 példányra
való papírmennyiség, s ha a hengeralaku gombolyagot
valaki kifejtene, a papírlemezéből bizvást futószó-

A „Budapesti Hírlap“ körforgó- (rotációs) gépe.

Magyarországon kevés lap jutott ennyire. Ily
rövid idő alatt mint a „Budapesti Hírlap“
egy se. Szűk nyelvtérületünk, és a magyar sajtóvi-
szonyok egyéb korlátai a legtöbb lapvállalatnak csak
lassu fejlődését, vegetálását engedték meg.

A „Budapesti Hírlap“ fennállása **ötödik**
évében érte el ezt a ragfokot. Öt év alatt küzdötte
ki magának az ambícióját megillető helyet, a hivatásá-
nak megfelelő hatáskört a közönség szolgálatában.

Kiváló jelentősége van ez öröndetes ténynek
általán magyar közművelődési szempontból is. Bizonyítja
a magyar olvasó közönség számára gyors szaporodását,
a nemzeti műveltség rohamos terjedését, s egy erős
szellemi közélet létesítését, mely a nemzeti ambíciók
szolgálatában működő páratlan, bátor és igazságos
közönséget keres magának.

Mily elhanyagolt, mily nehéz volt a hírlapírói pályá
Magyarországon még husz év előtt is. Míg pár száz
példányban keltek a vezérlapok, mert csak a patrióták
olvastak s csak a mecénások fizettek. Áldozatkész

közpálya ezernyi köteléke fűz minket vele össze egy
szellemi családba.

Szakértőkre a gép speciális érdekességgel birhat,
amenynyiben Budapesten eddig csupa németországi
(augsburgi és berlini) rotációs gépek használtattak, —
e gép az első párisi szerkezet (Marinoni rend-
szere), mely Magyarországon alkalmaztatik.

Hetekig tartott, míg a párisi gyárban a hosszú
utra elszállitathatóvá tették; továbbá három hetet von
igénybe, míg négy gépész a „Budapesti Hírlap“ nyom-
dájában felállitá.

A szerkezet alapfogolata az, hogy nem a sok
ezer daraból összeállított betű-formát helyezik el benne
mely könnyen ki van téve a széthullás veszélyének s
azért csak lassúbb tempóban lehet vele dolgozni, —
hanem a betű-formának vékony ólomlemezre lenyomott
mását, az ugynevezett stereotípiát feszítik rá a gép
vashengerére. E gépen a „Budapesti Hírlap“-nak mind
a nyolcz oldala egyszerre rávonható stereotíp formák-
ban a hengerekre, s a készülék a lap mindkét oldalát

nyegei teríthetne Budapest valamennyi kőutjára,
lévén a gombolyag hossza 20 1/2 kilométer.

A gép kezelése a lehető legegyszerűbb, s negyed
résznyi emberi munkaerő kell hozzá, a régi szerkezetű
gépekhez képest.

Ezekben előadtuk vázlatos ismertetését a szerke-
zetnek, s előnyeinek. Fogalmat nyert az olvasó a
módról, melylyel s „Budapesti Hírlap“ őt szolgálja.

Ahogy a világforgalom számára, távoleső össze-
kötötése érdekében mentül gyorsabb s közvetlenebb
közlekedést teremt az emberi lelemény, — ugy igy-
ekszik fejlődni a szellemi forgalom közvetítője, a sajtó
is. Ott a gözmozdony munkaképességét annyira felfo-
kozták már, hogy a villámvonatok másfél nap alatt
Európa keleti és nyugati határállomását képesek érin-
teni. A sajtó lépést haladt a gőzgépek fejlődésével: az
új Marinoni-gép

a „Budapesti Hírlap“ villámvonata!

Barsvármegye törv. közgyűlése.

Barsvármegye törvényhatósága Maláth István főispán elnöklése alatt f. hó 17-én tartotta rendes évnegyedi közgyűlést.

Az elnöki előterjesztés a kegyeletes megemlékezések mellett a választásokat tüzi ki napirendre.

I. A megyei főszámvevőséget kérték: Kosztolányi Atila, Farkas Lajos, Vaiger János, Vénis Gyula.

A főpénztárnoki állásért folyamodtak: Ujhelyi Sándor, Gódor Gyula, Sarló Gyula és Kaveggia Gyula.

a) Odeschalchi Arthur indítványára a főszámvevői állás az alkalommal töltött be; a főpénztárnoki állás betöltése azonban elhalasztott.

Kosztolányi Atila, Farkas Lajos és Vaiger János kandidáltatván a főszámvevői állásra, közfelkiáltás által Kosztolányi választott meg.

b) Közigazgatási bizottsági tagoknak választottak: Dillesz Sándor 54, Sümegh János 51, Kosztolányi Aurél 53, gróf Keglevich István 38 és herceg Odeschalchi Arthur 41 szavazattal.

c) Állandó választmányi tagoknak: Kürthy József 53, Motesiczky Mór 58, Holló Sándor 44, Liphay Agoston 59, Moci Lajos 50 és Szirányi Sándor 57 szavazattal.

d) Központi választmányi tagokul: Kürthy József 54 és Vass Lipót 54 szavazattal.

e) Igazoló választmányi tagjaiul ki-nevezte a főispán Elhöknek: Máriaassy Istvánt, — tagoknak: Kosztolányi Sándor, Szentiványi Oszkár és Dombay Vilmost. — Ezekhez választottak: Leidenfrost László, Kosztolányi Aurél és Dióssy József.

f) Lóavató bizottság: a lévai kerületben Leidenfrost László, ar-maróthi kerületben: Klobusiczky János és zsarnócai kerületben: Julász Bálint — Beclskül: Dombay Vilmos, Reitner Adolf és Udvari Jakab.

II. A betegápolási alpnak 1886. évben leendő gyarapítására 1 kr. pótdó; a katonai beszállásolás szükséglete pedig 6000 forintban állapított meg s e két alap a községekre komulativ vettetik ki.

III. Szentiványi Oszkár betérjeszti az inségügyre vonatkozó jelentést és jegyzőkönyvét. — Rágalmazó, rossz akarat nem szóllott belőle, — meg van győződve, hogy a főispánhoz gyanúsítás nem fér és ő lenne az első — a ki ha ilyenmel a főispán sértetet volna, — a főispán védelmére állana, — kijelenti, hogy a főispánt sérteni, gyanúsítani nem akarta.

A főispán az ő személyére nézve az ügyet befejezettnek tekinti ezen nyilatkozat folytán.

Kosztolányi Aurél beszédében kijelenti, hogy ő nem írta alá a jegyzőkönyvet és külön véleményt terjesztett be, mert az abban felhozott vádak nem látja indokoltnak. Samassa sikkasztását az iratokból egyáltalában nem látja beigazoltnak.

Sümegh János kijelenti, hogy az ügyön túl mentek, nem tartja helyesnek azt megtagadni a ki jelen nincs, ő bizonyítás nélkül más állítását el nem hiszi, bizonyítást kíván. Véleményezi, hogy az ügynek Samassára vonatkozó része Samassával közöltesse.

Leidenfrost László kijelenti, hogy Szentiványi sértette a közgyűlést is, — a főispánnak elégtételt adott, ugyan már, de a közgyűlésnek nem. Azért véleményezi, mondja ki a közgyűlés: hogy a vádak alaptalanok és nem egyebek, mint az inséges bizottság elleni rágalom.

Szentiványi Oszkár. Ha meggyőződik, hogy állítása alaptalan, vissza vonja vádját. Egyébiránt kijelenti, hogy ő sem a törvényhatóságot, sem a főispánt sérteni nem akarta.

Leidenfrost László Szentiványi ezen kijelentését elégtételadásnak veszi.

Főispán. A pénz későn érkezett kalamitásnak — de mulasztásnak nem veheti. — A kötvények kiállítására 14 nap alatt történt és itt mulasztás nincs. A melynek későn kiosztása nem a megyei községek mulasztása, de az állam községi birói, — azért véleményezi, hogy ez irányban vizsgálat indíttassék.

Ezen indítvány elfogadtatván, a vizsgálatra kiküldetnek: Szentiványi Oszkár, Bodó Lipót, Sümegh János és a szolgabíró. Ezzel ezen ügy véget ért.

IV. Az árvapénzek elhelyezését illetőleg a szeptemberi ülésben hozott végzés pótlása iránt javasolja az állandó választmány, hogy csak az 1886. évben befolyandó árvás pénzek helyeztessenek el a Lévai takarékpénztárban.

Erre nézve: Belesák László, Dillesz Sándor, Kelecsényi Ráfael és Konkoly Sándor felszólalása után elhatározottak, hogy mivel ezen tárgyban hozott végzés végrehajtása az árvaszék hatáskörébe tartozik, — beváratik az árvaszéknek intézkedése.

Sajtóperünk esküdtzéki tárgyalása.

Holló Sándornak, Tarczali (Löv) Dezső elleni becsületsértési pörében a pozsonyi esküdtzék e hó 17-én hozott ítéletet.

A tárgyalás a kir. törvényszék termében volt s d. e. 9 órára tüzetett ki.

A törvényszék így alakult: elnök: Orosz László, szavazó bírák Csergey és Hárnich.

A sorban következő esküdtek nem jelenlevő meg kellő számban, az esküdtzék soronkívüli esküdtek bevonása által kellett teljessé tenni. Végre tízóra tájt az esküdtzék következő 36 tagból alakult meg:

Dr. Vutkovich Sándor, Bartal György, gróf Eszterházy Ernő, Andrassy Aurél, Péterffy Zoltán, Csázy Pál, Aixinger László, Sommer Ist., Dr. Kassovits Dávid, Levis Sándor, Dr. Bugél Odón, Pfeiffer Ferencz, Stöger Rezső, Bézáy Szilárd, Reichshaler János, Beck Antal, Piszatory Bódog, Kaminek Lajos, Kaiser Ede, Dvorák Jakab, Jankovits Sándor, Vranovits István, Vimmer Adolf, Dr. Samarjay Emil, Heybl József, Lanfrancioni Enea, Lucich Géza, Mihályi T. E., Karrig Adolf, Dr. Dóka Lajos, Dr. Stein Lipót, Grünberg K. Hertelendy Ferencz, Modrvich János, Földes Győző, Dr. Gervay Nándor kik közül 9 tagnak visszavetése után az itélő esküdtzék a következő 12 tagból alakult:

Lanfrancioni Enea, Pfeiffer Ferencz, Beck Antal, Aixinger László, Kominek Lajos, Mihály T. E., Heybl József, Kaiser Ede, Dr. Samarjay Emil, Miltenberg József, Levis Sándor, Stöger Rezső. Pótagok: Dr. Stein Lipót és Grünberg Károly.

A tárgyalás megnyitástul előterjesztetik a vád, melynek magva ez: Az Aranyos-Maróthon kiadott „Bars“ szerkesztőjét kutyakorbácsra méltónak jellemzi.

A kihallgatott tanuk, jelesül Mácsay Lukács kir. tanácsos, Pazár Károly képezdei tanár és Csekei Vilmos ügyvéd, továbbá Dukesz nyomdász, (ki azon vallomása által, mintha a Janson-féle kereskedés előbb alapított volna, mint a Nyitrai és Társac hamis eskü vétségébe esett.) Frommer, Guttmann, Pollák A., Pollák V. és főt. Schleifer ev. lelkész vádlót egybehangzólag becsületes, jellemes és kiváló tevékenységű egyénnek ismerik.

A tanuk meghiteltetvén, következett a vádbeszéd, melyet lehetőleg teljes szövegében közölve, általa megvilágítjuk az ügyet:

* * *

Mélyen tisztelt Esküdtzék!

Bár én mint vádló, illetve a vád képviselője állok Önök előtt, tulajdonképen még is védelmet kérek Önöktől a becsület, a tisztesség s a közpályán való működés számára. Mert itt szorosán véve nem egy magán személynek becsületében való megtámadásáról van szó, hanem egy a magyar nemzetiség végvárában, a magyar faj és nemzetiség érdekében kifejtett tevékenység lealázásáról, az ott a magyar kultúra s anyagi előre haladás érdekében végzett hosszas és fáradságos munka egyik szerény, de lelkes munkásának meggyalázásáról s a köztevékenységtől való visszariasztásáról.

En, mint az ily irányú vád képviselője nem fogok azon vérségi összeköttetés elfogultságáról Önökhöz szólni, mely összeköttetés köztem és a vádló Ur közt fenforog, nem is fogok egyszerűen, mint ügyvéd magamra vállalt tisztet szerény tehetőséggel bár, de lelkiismeretesen teljesíteni, hanem Önök előtt állok, mint azon vidék viszonyainak hosszabb időn keresztül szemlélője és ismerője, — Önök előtt állok igazság érzettel és elfogultatlansággal s mint ilyen hivatkozom az Önök hazafias érzelmeire s lelkekben élő törhetlen erejére a becsület és tisztesség-érzetnek s kérem, hogy ítéljék meg nyugodtan az előttük fekvő esetet s mondjanak ítéletet ezen érzelmeik sugalta legjobb meggyőződésük szerint.

T. Esküdt Urak! Önök hallották a vádat, hallották a kihallgatott tanuk vallomásait. — A sértések oly eklatansok, hogy itt kétségnek contraversiának nem lehet helye, mert, — hogy „aljas“ „álarc alá bujlik“ „alattomos“ — „kutyakorbácsra méltó“ kifejezések a világnak nem minden bírósága, de minden embere előtt, kinek a becsület iránt csak legesekélyebb érzeke is van, a lecsületesnek legundokabb megsértését képezik s hogy „furakodó species“ „kikiveszi más háromnak szájából a betevő falatot“ „kinek nincs fogalma a becsületről“ ki „Geld für Alles-ért tesz mindent“ a legyalázatosabb rágalmat foglalják magokban, azokban sem etymologiailag, sem logicailag kételkedni nem fog senki. Nem is ezen sértések nagyságának fejtegetésére akarok én bocsátkozni, hanem ezen sértések jogtalanságát, nemtelen célzatát, a helyzetnek és körülményeknek rövid megvilágításával akarom Önöknek bemutatni.

Barsvármegye a magyarság végső erős expositurája Észak-Magyarországban. „Hol — a lévai halmok kezdetüket veszik, kezdetüket veszik egyuttal a nemzeti surlódások is.“ Barsmegye ezen surlódásoktól meg van mentve, ott egy éber küzdő intelligencia áll az ügyek élén, mely kimélettel és tapintattal jár el idegen nyelvű honfitársainkkal szemben, de a mely intelligenciának meg nem szünő törekvése ezen végső erős várában a magyarságnak az intellectuális és anyagi kulturát folyton s folyton előbbre vinni, tökélyesíteni és oda

emelni, a hol a lehető legmagasabb a szellemi és anyagi jólét. Valóban mintája lehet e küzdelem a magyarság körültekintő, de dicsőség teljes küzdelmének. Haladni saját erejéből, áldozni és tenni mások kizsákmányolása nélkül, emelni önmagát, önműveltségét, önjelétét s ekkor odaállítani a magyarságot, mint műveltségben, közszellemben, politikai érettségben hatalmasat letett példaképek s vődbástyául egyaránt az idegen nemzetiségeknek. Követi az örök igaz jelszót; „hogy a magyar nemzetet művelté, gazdagá kell tenni, hogy hatalmasá lehessen.“ Barsmegye intelligenciája azzá akarja tenni.

Távol állok e megye érdekeitől, távol állok viszonyaitól s így elfogultlanul mondhatom el véleményemet dicsérőleg úgy, mint gyalázólag róla. Visszasságok mindennütt vannak, a fénynek mindig van árnya, de oly sok fény mellett oly kevés árnyat ritka helyen lehet találni. Mint épen e megyében. Küzd, fáradoz, lelkesül és áldoz ott a művelt társadalom minden tagja s a haladás láza ég az arcokon, mely csak akkor ragyog fel a megelégedettség örömsugaratól, ha egy-egy alkotás jelzi munkálkodását.

E küzdelem egyik szerény, de nem legkevésbé buzgó és önzetlen harcsoza képviseltem is, kit tetteiben és törekvéseiben mindig azon szent elv vezérelt, hogy a művelt társadalom minden tagjának meg kell tenni a maga kötelességét és részt kell vállalni azon teherből, mely nem egynek, de mindenkinek vállaira nehezedik.

Első tette volt, hogy a megye intelligenciáját egy pártatlan s az egész megye érdekeit egyaránt képviselő lapnak megteremtésére összehozza. Nehéz dolog volt az uraim. Önök, kik egy oly vidéken lakni szerencsések, hol a közönség műveltsége régi múltja és nagyszáma sokkal kedvezőbb körülményeket teremtett meg a kulturális czélok támogatására, felfogni alig képesek, hogy mily óriási nehézségekkel jár az első lapot megteremtési egy oly megyében, a hol a megye székvarosát csak 2000 lélek lakja, hol a megyében nincs egy lábnyi vasut, nincs szellemi központ, nincs író és olvasó közönség. És a lap az első és egyetlen lap megszületett. Mint mikor a gyermek először nyitja ki szemét s először látja azt a ragyogó szép világot, a mi körülötte elterjed, öröm és büszkeség ragyogott a megye hű gyermekeinek szemében. Öntudatosá lett az eddig zavart működés a haladásnak és küzdelemnek meg lett biztos iránya, ki volt tüze a zászló, a mely körül csoportosulni kellett.

És a zászló fenn fenn lobog ma is Barsvármegyében és az a küzdés folyik ma is ép oly lázassággal, mint azon időben. Lapozzák át Önök ezen megye öt évi történetét. Nem találják a közéletnek egyetlen ágát sem, a melyen e megye anyagi és szellemi erejének mért n, csodás haladást ne tapasztalának. A humanizmusnak legszebb vívmányai létesültek ezen idő alatt, ott van nem e megyének, de az országnak egyik díszét képező „Lévai közoktató“, megteremtve semmiből, ha ugyan semmi — lelkes polgárok áldozatkészsége. Ott van a „Stephánia-árvaház“ saját épületében, letörölve már amnyi elhagyotttának könnyeit. A kulturális téren pedig, — hogy sok mást mellőzök — ott van a főgymnasium megteremtése a tudomány oly díszes csarnokának felemelésével, mely századokra veti meg alapját a magyar művelődés azon vidéken leendő terjesztésének.

És végre anyagi téren ott találják Önök a megyei vasut létesítését. Mind oly nagy események, melyek szemléleténél meg kell állni s bámulat egy névvel kell adózni azon megye lelkes közönségének, a melyben amnyi fáradást, oly súlyos anyagi áldozatokat, oly sok és nemes ambíciót lehet találni. Nem a megyére hinti ki e működés áldásos hatását, de messze vidékekre s nem egy rövid öt év fáradozásának, de talán évszázadok munkájának volnának ez alkotások példászerű eredményei.

Ez a közélet Barsmegyében, a melyben képviseltem — mint állítam — lapjának megteremtése óta mindig tevékeny részt vett és mások áldozhattak több tehetőséget, szellemi és anyagi tekintetben egyaránt, de több jóakarót és bátran hozzá merem tenni — több fáradozást a közügynek — nálánál senki sem áldozott. Lapját fentartotta folytonosan anyagi áldozatok árán, részt vett minden mozgalomban, buzdított, lelkesített a nemes czélok érdekében, végezte becsületesen tanári kötelességeit s a mellett talált időt utazni külföldre, részt venni deputációkban, vezetni mint titkár a négyzet ügyeit s a „Stephánia-árvaház“ teendőit; az elismerés legszebb zálogául polgártársai bizalmából a város a megye közönsége bizottsági tagjává választatván, örömmel teljesíti ily irányban is polgári kötelességét.

S mindezt végzi és teszi ingyen, önzetlenül, anyagi áldozatok árán.

A dolgok ily állásban jött vádolt Tarczali (ezelőtt: Löw) Dezső ur, mint kereskedő segéd Barsmegyében, 1883. év december hóban. Felemnek vele soha semmi érintkezése nem volt, ha csak az nem, hogy egy izben, ha jól emlékezik, egy magasabb styblen irt tárczáját, mint közölhetlent visszautasított. Ez az érintkezése

vele s ha ezzel talán sérelmére volt, töle ezennel bocsánatot kér.

Hogy Tarczali ur milyen társadalmi állást foglalt el a megyében, jobban mondva, hogyan teljesítette kereskedő-segédi teendőit, azt felem nem tudja, de azt igen is tudja, hogy a Beszedits-féle könyvkereskedés az ő kereskedősegédsege, illetve vezetése alatt távozott oda, a honnan nincs visszaterés semminek és senkinek — a bukás örvényébe.

Midőn ez a könyvkereskedés megbukott, a helyi intelligencia, mint Mácsay Lukács kir. tanácsos és polgármester ur mondja, utakat és módokat keresett, hogy egy az újabb kor színvonalán álló könyvkereskedés létesíttessék. „Megbeszéltek és elhatározták, hogyha egyébként nem, egy szervezendő részvénytársaság által valósítják meg ez eszmét. Fel is kérészt a lévai hiteltelinteztet igazgatósága a keresztül vitelre, midőn azonban ez úton célt nem érthettek, panaszos rokonainak anyagi támogatása mellett valósította meg az eszmét. Így született meg, mint nevezett tanu ur előadja a Nyitrai és Társac cég olyan körülmények közt, a mikor még Lévai semmiféle más hasonló üzlet nem volt, de még csak felállítására sem tervezett senki által.“ Az üzlet élére 1000 forint fizetéssel Csetényi Emilt alkalmazta, ki ott mindig működött, ma is működik s az üzletet mihelyt anyagi tehetősége megengedi, átvenni szándékozik.

Midőn felem példátlan fáradozással és anyagi gondokkal a megyei kulturának ezen újabb áldozatot hozta, mert egy ily költséggel s mondhatnám fényvel kiállított, nem üzlet, de intezet, melynek élén 1000 forint javadalmazott tisztviselő áll, oly csekély intelligenciája helyen nem hasznot hozó vállalat, hanem valóban a kultura érdekében tett áldozat, akkor egy alig fél év óta ott tartózkodó kereskedő segéd, ki sem szóval, sem tettel soha a közügynek áldozatot nem hozott, neki ront durván, vad indulattal, fékevesztett észszel s az éretlen léhaság könnyelműségével felemnek a lévai állami tanítóképezde tanárának, a „Bars“ felelős szerkesztőjének és a könyvnyomda létesítőjének s megtámadja őt, hogy lelketlenül „kiveszi más háromnak szájából betevő falatját“, hogy „rosszabb 100 rossz zsidónál“ s mint „kinek fogalma nincs a becsületről és tisztességről.“ S ez undok rágalmakkal meghurcolja őt a megye közönsége előtt, azon közönség előtt, a melynek érdekeiért fáradoz, a melynek kebelében él s a melynek becsülésétől és tisztelgetéstől várja, — mert ezekben találja — polgári érdemeinek egyetlen jutalmazását. Lekiabálja telitorokkal, meghurcolja utca hosszat s rádóbálja a rágalom sarát.

T. Esküdt Urak! A becsület a személy jogkörének legintegransabb része. Nem türi annak megsértését, kiben csak cseppje is van a férfiaságnak s egy szikrája a mások tisztelgetésére vágyódásnak.

Azt fogják Önök mondani — amint-hogy absolute igaz is — hogy a jobbik elismerése s a tiszta öntudat legerősebb vértje a férfi becsületnek s nemtelen sértések nyilai azon keresztül nem fognak hatni. — Biztosíthatom Önöket, hogy felem egyszerű polgár ember léteire is felül áll azon, hogy minden méltatlan sértegetéssel és sértegetővel szembe álljon; egy más esetben pedig megtalálja magának a férfit illető elégtételt, de a jelen esetben sem az ignorálás, sem a zajtalan, de férfias elégtétel nem volt az az út, melyet választania lehetett volna. Meg volt támadva a nyilvánosság előtt, mint állami tisztviselő, közönsége előtt, mint szerkesztő, iszonyú vádak hangoztattak ellene, hogy pénzért mindenre képes, hogy becsületes embereket foszt meg betevő falatjuktól. Ki kellett neki állni a nyilvánosság elé, hogy meghallhassa mindenki, ki bizalmát helyezte eddig belé, állam és közönsége egyaránt, hogy igazak-e ezek a vádak s ha igen, hadd roskadjon össze iszonyú súlyok alatt. De ha nem, úgy szálljon vissza a rágalom átka a rágalmozóra, úgy vegye el büntetését az, ki oly iszonyuan akart büntetni.

Önök hallották azokat a vadakat, hallották azokat a bizonyítékokat is, melyeket vádolt felhozni képes volt, itt volt a tér, hogy nyilvánosságára hozzon mindent, a mit panaszos ellen tud. Álljon elő hát velük, mivel tudja igazolni, hogy panaszos „aljas“ „furakodó“ „alattomos“ „kutyakorbácsra méltó“ „rosszabb 100 rossz zsidónál“, hogy „Geld für alles-ért“ tesz mindent. Semmivel és semmivel. Megáll a szó ajkán, hallgat az iszonyatos váddal bírói előtt, mert tudja, hogy azok a polgári becsületet védeni fogják szigorral a méltatlan megtámadások ellen.

Konstatálnom kell, hogy vádolt egyetlen momentumot, egyetlen egy adatot, egyetlen egy bizonyítékot sem tudott felhozni, melylyel azon szörnű állítócsok csak megközelítőleg is valóknak bizonyultak volna. Tehát állításai hazugok és hitványak, melyeket csak a léhaság dobhat oda az érdemességnek és tisztességnek arzába.

S miután állításait igazolni nem sikerült, védelmét más térre viszi át: nem igazol, de ment; nem kizáró, de enyhítő okokat keres a büntetés elkerülésére. Azt mondja ugyanis, hogy őt a sértő csikk megírására azon ingerültség vezette, hogy fe-

lem őt a „Bars“ előző számában szintén megsértette s így quasi jogos felindulásában követte el a sértést. De ez teljesen légből kapott állítás. — Mit ír ugyanis a a „Bars“ jelzett számában?

Az „Esztergomi Közlöny“-ből átvesz egy 10 sornyi közleményt, mely egy zsidóról szól, ki öngyilkossági kísérletet követett el, azután elment a primáshoz, hogy ő keresztény akar lenni, ott azonban meghallgatására nem talált; e közleményhez van azon néhány sornyi megjegyzés fűzve, „hogy úgy járnának ezzel is a jó esztergomiak, mint az egyszeri új lutheránussal, ki Pünkösdkor még keresztény akart lenni, hosszú napon pedig már ismét a zsinagógában volt, tehát szívben és érzelemben ismét zsidóvá lett.“ Ezt a megjegyzést magyarázta vádlott magára. De hisz gondolkodó tehetség nem kell hozzá, hogy bárki megérthette, miszerint e megjegyzés az esztergomiakra vonatkozik, mert hisz szóról-szóra ezt mondja: „Ezzel is úgy járnának a jó esztergomiak, mint az egyszeri új lutheránussal, t.-i. jártak; tehát az eset, ha meg is történt, a minthogy vádlott állítja, hogy vele is megtörtént, akkor még a cikkből más nem tűnik ki, minthogy Esztergomban történt meg vagy ott is megtörtént s az esztergomiak most is csak úgy járnának vele, mint akkor. Mutatja ezt épen a vádlott által megszerzett állítólag eredeti korrektió is, mely szerint tévedésből szedetvén a „lévai“ szó, a szerkesztőség által kitérőltetett, mint helytelen, mert hisz az eset, mint esztergomi van feltüntetve, mely nem Léván történt, nem lévai viszonyokra vonatkozik. Vádlott neve sehol azon pár sorban kitéve nincs, semmi körülírásból senki, még ő maga sem ismerhet magára, még is egyedül azon az alapon, mert az az eset vele is megtörtént, azt magára vette. Na hát tek. Esküdtszék, ha az a cikik igaz, ha vádlott — mint állítja — Nagy-Váradon már akart áttérni, arról bizonyítványt szerzett, a nagyváradi „Szabadság“ hymen rovatában már közzé is tette s Lévára jöven, itt ismét áttérni szándékozott s arról bizonyítványt is kért, a mit azonban itt már nem kapott s ezek után ő hosszú napon még is azon vallás szertartásainak veti magát alá, a melyet ország világ előtt, lapban, írásban, szóval magára nézve tarthatatlannak jelentett ki a melyet már e miatt elhagyni is akart, ha mondjuk, mindez igaz, akkor ebben sokkal több van mondva, mint azon pár sor névtelen és közelebbi megjelölés nélküli cikkben foglaltatik. Az ilyen egyénekre nézve én is magamévá teszem: vallásra nézve sem jó keresztények, sem jó zsidók nem lehetnek. Az erkölcsre nézve ennek semmi befolyása nincs, mert mint a cikik vége is kijelenti a jó erkölcs itt is, ott is megtermi

gyümölcsét, a mi a legszebb tétel az erkölcsi szabályok közt.

Tehát azon pár soros közlemény, ha még vádolttra vonatkozott is, magában semmi sértést nem foglal, mert mottója egy oly igaz erkölcsi alapelv, a mely mindenki előtt szentnek tekintetik s panaszos szívesen veszi, ha reá alkalmazzák.

Ha pedig csakugyan igaz az, hogy vádlott akként járt el, mint állítja és mint be is bizonyítja, hogy akart áttérni többször is és azért ő ment el a zsinagógába verni a meilét, akkor jogosult reá is a megjegyzés, hogy ép oly rossz keresztény, lenne, mint a mily rossz zsidó.

Ez irányú védelme és mentsége tehát figyelembe nem vehető, az ő felindulását jogossá nem teszi már csak azért sem, mert — mint érintetem az a megjegyzés nem az ő esetére vonatkozólag van feltüntetve.

Második mentsége, hogy képviseltem őt az alakítandó Nyitrai és társa üzlethez üzletvezetőnek ígérte szerződött s ezen adott ígérte képviseltem be nem váltván, ellene fel volt ingerülve. Ez az állítás is a valóságnak még csak látszatával sem bír. Felem vádlottnak semmiféle ígérte nem tett, ami képtelenség is lett volna oly körülmények közt, mikor ő egy előbb fennálló üzletet megbuktatott.

De feltéve és meg nem engedve, hogy a vádlottnak ily ígérte tétetett is és ő ennek következtében pár hónapot munka nélkül tölteni volt kénytelen, van ennek hivatott bírósága, forduljon ahhoz, kérjen megfelelő kártérítést, még a magyar igazságszolgáltatásban ő is bizhatott volna annyit, hogy jogos követelésének azon az uton érvényt tud szerezni. Anyagi indokokat s boszuállást, a melynek még hozzá semmi alapja sincs, mentségül elfogadni egy nemtelen tanadásra, csak egy oly fő képes, mely azzal a könnyelműséggel bír, hogy a közügyeket becsülettel szolgáló egyéneket nyilvánosan jog és alap nélkül megtámadjon.

De már hosszúra nyult vádbeszédeimet befejezem. Kiemeltem Önök előtt a sértések nagyságát, azok teljesen indokolatlan voltát, azt a méltatlanságot, a mit ezzel a közügyekben tevékeny résztvevő egyénzenvedett, azt a kárt, a mi ezen és hasonló esetekből a közügyre háramlanék az által, hogy érdemes egyének ily sértések kikerülése miatt a magán életbe vonulnak vissza, — most csak még egyet akarok Önök előtt tek. Esküdt urak érthetővé tenni és körvonalozni: azon valódi indokokat, a mi vádlottat sértéséinél vezette.

Szívemből irtódom azon szenvedélyes harcztól, mely a magyar nemzet két vallás felekezete között kiütött, soha semmilen nem szítottam annak tüzét, de elfogulatlan akartam magamnak számot adni ezen harc és viszálykodás okairól. Soha nem sikerült

tisztábban, mint a jelen esetben. Ott állt felem egy küzdő tábor közepén, eszme és lelkeség vezetett annak minden tagját, egymásután valóitották meg a humanitárius és kulturális intézményeket óriási erőmefeszítések árán, soha senki ellenükben fel nem támadt. Most kezükbe vettek egy vállalatot, a melyhez más kezekben talán anyagi haszon férne s a melyet eddig legalább azon vidéken vádlott hitsorsosai tartanak kezükben, rögtön felkelnek ellene mindenféle eszközökkel; ígéretekkel, fenyegetésekkel akarják attól elriasztani s midőn az nem használ, megtámadják az ellenük támadót becselenségekkel, gyalázásokkal. Nekik nem kell solid verseny, nekik nem kell iparszabadság, nekik nem kell szellemi haladás, — itt csak egy érdekot tekintenek, az anyagi haszon érdekét. Ha ebben veszélyeztetve látják helyzetüket, összedugják fejüket s addig nem nyugsznak, míg tüzzel-vassal azt a versenytársat, bármily kulturális czél álljon annak hátamegett, meg nem ölik. Ez a kapzsiság, ez az uszupálás, ez az anyagi haszonért való irigykedés az, — ami azon osztály nagy részét jellemzi és ragadja el olyan tettekre, a melyek a másik osztály, a másik hitfelekezet előtt gyűlöletesek, mert ellentétben állanak a tisztesség és erkölcs törvényeivel. Vádlottat is ez az irigység szállta meg, midőn hírt vette, hogy egy társaság a közművelődésnek azon a vidéken leendő terjesztésére könyvkereskedést és könyvnyomdát akar felállítani. Az nem alterálta, hogy a létező könyvkereskedés már megbukott, az sem, hogy az akkor fennálló nyomda primitív berendezése és megbízhatlanságánál fogva használható nem volt, mely utóbbira elég legyen csak annyit megjegyezni, hogy azon nyomda tulajdonosa soha sem látott előbb nyomdát, azt feleségével jussolta, tehát nem tanult mestersége volt a nyomdászat, melyet később sem sajátított el annyira sem, hogy még csak szedni tudjon. Primitívtségére elég legyen a Bars akkori és jelenlegi számát bemutatni, a mi eléggé indokolja azt, hogy egy jobb modernebb nyomda felállított; megbízhatlanságára pedig többet nem kell felhoznom, minthogy a lap titkait és tulajdonát képező kéziratokat idegen kézre játszotta, mint mutatja a jelen eset is, hol nyomdászomtól vádlott urnak „megszerezni sikerült“ az eredeti korrektiót, vagy a közlemény újból való kiszedése által hamisítást követett el. — De vádlott miudetz nem keresi, hanem miután valamely hitsorsosának anyagi kára lehet, megtámadja a legüdvösebb mozgalmat is, a melyet az egész vidék intelligentiája csak örömmel üdvözöl.

T. Esküdtszék! Ha a polgárok egymás iránti köteles tisztelete megszünik, megdőlnek azon oszlopok is, melyeken állam és

társadalom nyugsznak. Ha a sajtó bántalmazások, aljas szenvedélyek tárházává válik, ha benne uralomra válik a durvaság s divatossá az izléstelenség, akkor ezen sajtó elveszti minden komoly hivatását s működésének eredménye csak az lesz, — hogy megrontják, megvetik és megutálják a magyart.

Az esküdtszék nemes tiszte, hogy kiírta az elaljasodás gyökereit, hogy megvédje a sajtó tisztességét, megvédje az egyéni becsületet s ezzel biztosítsa a magyar társadalom zavartalan tovább haladását.

Jelen esetben a sértések oly eklátásak, minden kétségtől és kontroverziától mentek, vádlott mentségei pedig oly semmiek, hogy én az ügyet bátran merem minden további indokolás nélkül az Önök független és szabad ítéletére bízni s tudom, hogy Önök a méltatlan és durva sértések ellenében felemnek megfogják adni a kellő elégtételt.

A becsület egyetlen kincse a nehéz küzdelmes életnek, Önök ismerik annak becsét saját énjök, szívök ösztönei és lelkek sugallata után, — nyujtsák jelen esetben vádlott elítélésé által a nélkülözhetlen védelmet azon férfi becsületé számára, ki e védelmet az önök igazságérzetében és lelkeségében kereste.

Ezután Inezedy Lajos a nyiregyházi „Szabad Sajtó“ szerkesztője vette át a szót, ki védelmét sok szónoki ügyességgel és lelkes hévvel vitte; bonczkés alá vette, az inkriminált közleményt s abban sem rágalalmazást, sem becsületéértést nem látott, kiemelte, hogy felét azon körülmény ragadta az állítólagos sértő közlemény megírására, hogy panaszos eljárása által anyagi érdekeit látta veszélyeztetve és hogy panaszosnak lapja előző számában közzé tett kisínylő megjegyzését bár az megnevezés nélkül lett közölve, magára vette; e két okból írta meg az inkriminált cikket, melylyel azt hiszi ő is, hogy fele teljesen jogos alapon áll. — Kéri vádlott felmentését.

Igy a rövid válasz és viszonyválasz után az esküdtszék visszavonul és 3/4 órai tanácskozás után az esküdtszék elnöke Beck Antal kimondja a határozatot, a melylyel vádlottat a rágalmazásban egyhangulag vétkezőnek nyilvánítja. Mire a törvényszék vissza vonul és vádló azon kijelentése után, hogy ő az esküdtszék egyhangu verdiktjében teljes elégtételt nyert s így a büntetés kiszabása reá nézve közönyös: rövid tanácskozás után vádlott Tarczaly (Löw) Dezsőt két heti fogságra és husz forint pénzbírságra, ítélte és a 621 frnyit költségek megfizetésében marasztalta el. — Vádlott semmisségi panaszt jelentett be. Vádló pedig a költségeknek kincstári előlegezése tárgyában fellebbez.

A Pallas naptárai 1886-ra.

Nagy képes-naptár.

Szerkesztette *Benedek Elek*, tizenhét év, ára 1 forint.

Dzsentri-naptár,

ezelőtt Mokány Berezi Humorisztikus naptára. Szerkesztették *Borsszem Jankó* irástudói. Ara csak egy nőmös díres.

Kiállítás emlék naptár.

Szerkesztette *Gelléri Már*. A trónörökös arcképével, számos illusztrációval és a kiállítók névsorával, ára 1 frt.

Iparosok naptára.

Szerkesztette *Gelléri Már*. Az összes iparágakra vonatkozó törvények, szabályok és egyéb közleményekkel. Ara 50 kr.

Képes sport-naptár.

Szerkesztették *Porcsolt Jenő* és *Kálmán*. A vadászat, lovaglás, kocsisport, galamblovászat eb-sport, vitorlázás, evezés, torna, atletika, velocipédkezés, koresolyázás, halászat stb. kedvelők számára. Díszesen bekötve ára 1 frt 50 kr.

Naptárainkat **bérmertve ajánlottan** küldjük. Akik az öt naptárra egyszerre tesznek megrendelést, vagy pedig egy naptárból ötöt rendelnek 30%-nyi árcengedményben részesülnek. *Megrendeléseket a PALLAS* irodalmi és nyomdai részvevőtársaság könyvkiadólivatalához intézendők. Budapest, Kecskeméti-utca 6. sz.

Minek PESTRE!?

Minek BÉCSBE!?

mikor nálam minden előpénz nélkül

75 krajczáros részletfizetésre

HOWE-, ANGER-, SINGER-, WEHLER-WILSON

GÉPEKET

5 évi jótállás mellett kaphatnak.

Családi célokra 5 évi jótállás mellett **Singer-gépeket** ajánlok 36 frtért. Használt gépek becsérletnek, vagy igazittatnak jutányos áron. **Géptük, részek és csónak** raktáron mindig találhatók.

FISCHER MIKSA kereskedése

370.

Léván.

Sok ezer
azok száma, a kik a „Betegbarát“ ezimű rőpirat áttekintése után és annak útmutatása nyomán egyszerű háziszerekkel önmagukat gyógyították ki. Ennél fogva bármilyen betegnek, akár milyen bajban szenved is, sem kellene elmulasztani a kérdéses könyvecskét Richter kiadó-intézetétől Lipcséből meghoztatni. Egy levelezőlapon való egyszerű megrendelésre ingyen küldetik meg.

Karácsonyi és újévi ajándékok

kaphatók:

NYITRAI ÉS TÁRSA

könyvkereskedésében

Léván.

Csász. kir. osztr. szabadalommal és porosz királyi miniszteri jóváhagyással

Dr. Borchardt illatos növény-szappana, a testbőr szépítésére és jobbitására, elismert hatékonysága minden bőrküütséknél, eredeti csomagocskákban bepecsételve 42 kr.

Dr. Koch növényozokorkái, elismert jelességű háziszér hűlés, rekedtség, nyálkásodás és torokkarcolásnál stb. 70 és 35 kros eredeti dobozokban.

Dr. Béringer fü-gyökér-hajolaja a haj és szakáll sűrítésére és fentartására, 1 palack ára 1 frt o. é.

Dr. Lindes' tanár növényi rudaes-kenőcse, a haj fényt és ruganyosságát fokozza és egyszerű mind az oldalhaj összetartására is alkalmas; — eredeti darabokban 50 krajczár.

Dr. Hartung china-héj-olaja a haj növesztése és szépítésére, peccsételt és pohárban bélyegzett üvegekben ára 85 kr.

Valamennyi fentebb elősorolt sz. cikkek valódi minőségben a következő magyarországi raktárakban kapható, Léva: **Schubert Pál.**

Hamisítványoktól mindenkit óvunk, nevezetesen a dr. Suin de Boutemard-féle fogpásta és a dr. Borchardt-féle illatos növény-szappantól. Számítalan hamisító s azok elárúsítói itéltettek törvényszerűleg már ekkoráig is elérzékeny pénzbírságra.

Ovás!
380 10—6. **Raymond és Társa,** csász. kir. szabadalomtulajdonos, Berlinben.